
GENERAL NOTICES • ALGEMENE KENNISGEWINGS

NOTICE 501 OF 2017**HUVO YA VUKORHOKERI BYA SWA TIMALI****NAWU WA HUVO YA VUKORHOKERI BYA SWA TIMALI, WA 1990****SWIBALO EKA MAVANDLA YA SWA TIMALI**

Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali leyi vuriwaka eka xiyenge xa 2 xa Nawu wa Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali, wa 1990 (Nawu wa No. 97 wa 1990), hi mukhuva lowu ehansi ka xiyenge xa 15A xa Nawu yi bohelela swibalo leswi vekiweke eka Xedulu xa mavandla ya swa timali.

Hi xileriso xa Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali.

A M Sithole**Mutshamaxitulu: Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali****XEDULU****1. Tinhlamuselo**

Eka xitiviso lexi, rito rihi na rihi kumbe nhlamuselo laha nhlamuselo yi nyikiweke eka nawu wihi na wihi wa vukorhokeri bya swa mali, ri nyikiwile nhlamuselo yaleyo handle ka loko xiyimo xi kombisa hi tindlela tin'wana.

“Huvo” swi vula Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali leyi vuriwaka eka Nawu;

“Nawu wo Lawula Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanguanelo” swi vula Nawu wo Lawula Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanguanelo, wa 2002 (Nawu wa No. 45 wa 2002);

“Bindzu ra Nkwama wa Phenxeni lowu katsaka vathori votala” swi vula nkwama tanihi leswi wu hlamuseriweke eka xiyenge xa 1(1) xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, wa 1956 (Nawu wa No. 24 wa 1956) lowu tumbuluxeriweke ku vuyerisa vatirhi va vathoriwa vo hambanahambana lava nga lawuriwiki hi khamphani yin’we.

“Nawu wa Vukorhokeri bya Mpimo wa Swikweleti” wu vula Nawu wa Vukorhokeri bya Mpimo wa Swikweleti, wa 2012 (Nawu wa No. 24 wa 2012);

“Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi” swi vula Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi, wa 2002 (Nawu wa No. 37 wa 2002);

“Nawu wa Timakete ta swa Timali” swi vula Nawu wa Timakete ta swa Timali wa 2012 (Nawu wa No. 19 wa 2012);

“Nawu wa Vukorhokeri bya Mali” swi vula Nawu, na Nawu wihi na wihi lowu vuriwaka eka ndzimana ya (a) ya nhlamuselo ya "Vandla ra swa Timali" eka xiyenge xa 1 xa Nawu;

“Nawu wa Mavandla ya Xinghana” swi vula Nawu wa Mavandla ya Xinghana, wa 1956 (Nawu wa No. 25 wa 1956)

“Nawu wa Xibalo xa Mbuyelo” swi vula Nawu wa Xibalo xa Mbuyelo, wa 1962 (Nawu wa No. 58 wa 1962);

“Iembe ra xibalo” swi vula nkarhi wo sukela 1 Dzivamisoko 2016 ku fikela 31 Nyenyankulu 2017 naswona hi ku ya hi Xitiviso lexi na vuhundzuluxi byin’wana na ku herisa kolaho, nkarhi walowo wo fambelana na hi malembe yo landzelelana, hi mayelana na ku bohelela xibalo;

“Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha” swi vula Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha, wa 1998 (Nawu wa No. 52 wa 1998);

“Nawu wa Nkwama wa Phenxeni” swi vula Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, wa 1956 (Nawu wa No. 24 wa 1956);

“Nkwama wa Vuhlayiselo bya Phenxeni” swi vula nkwama wa vuhlayiselo bya phenxeni tanihleswi wu hlamuseriweke eka xiyenge xa 1(1) xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, wa 1956 (Nawu wa No. 24 wa 1956);

“Nkwama wa Vuhlayiselo” swi vula nkwama wa vuhlayiselo tanihi leswi wu hlamuseriweke eka xiyenge xa 1(1) xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, wa 1956 (Nawu wa No. 24 wa 1956);

“Murhijisitara loyi a feneleke” swi vula Murhijisitara loyi a vuriweke eka nawu wa vukorhokeri bya swa mali lebyi khumbhekaka;

“Nkwana wa Anyuwiti ya Phenxeni” swi vula nkwama wa anyuwiti ya phenxeni tanihi leswi wu hlamuseriweke eka xiyenge xa 1(1) xa Nwu wa Nkwama wa Phenxeni (Nawu wa No. 24 wa 1956);

“SAM” swi vula Nhlelo wo Herisa na Mafambiselo;

“Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma” swi vula Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, wa 1998, (Nawu wa No. 53 wa 1998);

“Nawu” swi vula Nawu wa Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali, wa 1990 (Nawu wa No. 97 wa 1990).

2. Ku sindzisa/bohelela swibalo

Xibalo lexi kombisiweke eka ndzimana ya Xitiviso lexi xa boheleriwa/sindzisiwa hi mayelana na vandla ra swa timali leri vuriweke eka ndzimana yaleyo na hi mayelana na lembe ra xibalo.

3. Xibalo eka minkwama ya phenxeni

(1) (a) Xibalo, hi mayelana na nkwama wa phenxeni lowu tsarisiweke kumbe lowu tsarisiweke nkarhinyana ku ya hi Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, kambe ku nga katsaiwi nkwama wa anyuwiti ya phenxeni.nkwama wa vuhlayiselo bya phenxeni, nkwama wa vuhlayiselo na bindzu ra nkwama wa phenxeni lowu katsaka vathori votala i tsengo wo ringana 1 138, ku katsa na tsengo wo engetela wo ringana R13, 46 hi xirho xa nkwama walowo na hi mayelana na munhu wihi na wihi loyi a kumaka hakelo ya nkarhi na nkarhi ku suka eka nkwama walowo(ku nga katsiwi xirho xihhi na xihhi kumbe munhu yaloye, loyi xipfuno xa yena a nga nkwama xi tshamaka xi nga koxiwangiku kumbe loyi a nga mudyandzhaka eka nkwama wa vudyandzhaka), kumbe R 2 607 56, tsengo wihi na wihi wa mali lowu nga ehansi.

(b) Xibalo, hi mayelana na bindzu ra nkwama wa phenxeni lowu katsaka vathori votala, nkwama wa vuhlayiselo bya phenxeni na nkwama wa vuhlayiselo leyi tsarisiweke kumbe leyi tsarisiweke nkarhinyana hi ku ya hi Nawu wa Nkwama wa Phenxeni i tsengo wo ringana R 1 138, ku katsa na tsengo wo engetela wo ringana R13, 46 hi xirho xa nkwama walowo na hi ku ya hi munhu wihi na wihi loyi a kumaka hakelo ya nkarhi na nkarhi ku suka eka nkwama walowo (ku nga katsiwi xirho xihhi na xihhi kumbe munhu yaloye, loyi

swipfuno swa yena eka nkwama swi tshamaka swi nga koxiwangiku kumbe loyi a nga muvuyeriwa eka nkwama wa vavuyeriwa)

- (2) (a) Nkhakhuleto wa xibalo lexi vuriweke eka ndzimanatsongo ya (1) wu hikwalaho ka nhlayo ya swirho na vanhu van'wana tanihi leswi swi kombisiweke eka tinhlayonhlayo ta sweswi leti yisweke eka Murhijisitara loyi a faneleke hi ku ya hi nawu wihi na wihi ku sukela 30 Khotavuxika hi lembe ra xibalo.
- (b) Loko ku hundziseriwa ka swirho ka ha endliwa naswona ku nga se hetisisiwa, hi 30 Khotavuxika hi lembe ra xibalo, nkwama wo hundzisela wu fanele wu hakela xibalo hi mayelana na swirho leswi faneleke ku hundziseriwa.
- (c) Laha ku thoriwa ka muherisi wa nkwama ku pfumeleriwa kumbe laha nkwama wu ntshunxiweke hi Murhijisitara ku suka eka xiyenge xa 28 xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, endzhaku ka 30 Khotavuxika bya lembe ra xibalo, xibalo xa nkwama xa lembe ra xibalo xi hakeriwa hinkwaxo.
- (3) Swibalo leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) swi fanele swi hakeriwa ku nga se hundza 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

4. Xibalo eka valawuri

- (1) Xibalo, hi mayelana na mulawuri loyi a pfumeleriweke hi ku ya hi xiyenge xa 13B xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni i tsengo wo ringana R 7 264, ku katsa na tsengo wo engetela wo ringana R566, 31 ku ya hi nkwama wa phenxeni lowu vuriweke eka ndzimanatsongo ya 3 (1), ehansi ka vulawuri bya mulawuri naswona tsengo wo ringana R0, 69 hi xirho na hi ku ya hi munhu wihi na wihi loyi a kumaka hakelo ya nkarhi na nkarhi ku suka eka nkwama wolowo, kambe ku nga katsiwi xirho xihhi na xihhi kumbe munhu yaloye, loyi xipfuno xa yena eka nkwama xi tshamaka xi nga koxiwanga kumbe a ri mudyandzhaka eka nkwama wa vadyandzhaka.
- (2) (a) Nkhakhuleto wa xibalo lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) wu hikwalaho ka nhlayo ya swirho na vanhu van'wana tanihileswi swi kombisiweke eka tinhlayonhlayo ta sweswi leti nyikiweke Murhijisitara loyi a nga fanela hi ku ya hi nawu wihi na wihi ku sukela 30 Khotavuxika bya lembe ra xibalo.
- (b) Loko ku hundziseriwa ka swirho ka ha endliwa naswona ku nga se hetisisiwa, hi 30 Khotavuxika hi lembe ra xibalo, nkwama wo hundzisela wu fanele wu hakela xibalo hi mayelana na swirho leswi faneleke ku hundziseriwa.

- (c) Laha ku thoriwa ka muherisi wa nkwama ku pfumeleriwaka kumbe laha nkwama wu ntshunxiweke ku suka eka xiyenge xa 28 xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, hi Murhijisitara endzhaku ka 30 Khotavuxika bya lembe ra xibalo, xibalo xa nkwama xa lembe ra xibalo xi hakeriwa hinkwaxo.
- (3) Swibalo leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) swi fanele swi hakeriwa ku nga se hundza 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

5. Xibalo eka minkwama ya anyuwiti ya phenxeni

- (1) (a) Xibalo, hi mayelana na nkwama wa anyuwiti ya phenxeni lexi vuriwaka eka ndzimana ya 3 (1), i tsengo wo ringana R1 138, ku katsa na tsengo wo engetela lowu ringanaka na 0, 0097% wa nkoka wa rifuwo ra nkwama.
- (b) Laha ku thoriwa ka muherisi wa nkwama ku pfumeleriwaka hi Murhijisitara endzhaku ka 30 Khotavuxika hi lembe ra xibalo, xibalo xa nkwama xa lembe ra xibalo xi hakeriwa hinkwaxo.
- (2) (a) Nkoka wa rifuwo ra nkwama wa phenxeni ya anyuwiti i nkoka wa rifuwo ra nkwama leri kumisiweke hi nkarhi wo kambela nkoka hi khamphani ya ndzindzakhombo hi xikongomelo xo kumisisa swikweleti leswi nga katsiweki eka ndzimana ya 10 (2) (b) ku suka eka nhlamuselo ya swikweletina rifuwo rihi kumbe rihi leri khomiweke hi nkwama ku endlela leswaku wu kota ku fikelela timfanelo ta wona ehenhla ka swirho swa wona.
- (b) Khakhuleyixini ya xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) yi hikwalaho ka nkoka wa rifuwo tanihileswi swi kombisiweke eka tinhlanyonhlayo ta sweswi leti nyikiweke Murhijisitara loyi a faneleke hi ku ya hi nawu wihi na wihi ku sukela 30 Khotavuxika bya lembe ra xibalo.
- (c) Loko ku hundzisa swirho swa ha endliwa naswona swi nga se hetisisiwa hi 30 Khotavuxika eka lembe leri ra xibalo, nkwama wa vahundziseri wu fanele wu hakela xibalo hi mayelana na nkoka wa rifuwo ra swirho leswi faneleke ku hundziseriwa.
- (3) Ku khakhuleyita nkoka wa rifuwo ra nkwama wa anyuwiti ya phenxeni swi fanele swi katsa nkoka wa kontiraka, loko yi ri kona, laha khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha, hi ku tlerisa tihakelo ta ndzindzakhombo, yi tibohaka ku nyika swipfuno swa ebhali hi xikongomelo xo kumisisa swikweleti hinkwaxo kumbe xibalo xa

xona xa nkwama wa anyuwiti ya phexeni ku nyika swipfuno eka swirho swa yona hi ku ya hi milawu ya yona.

- (4) Xibalo lexi ku vuriwaka xona eka ndzimanatsongo ya (1) lexi hakeriaka hi nkwama wa anyuwiti ya phenxeni xi fanele xi hakeriwa ku nga se hundza 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

6. Xibalo xa muahluri wa nkwama wa phenxeni

- (1) Xibalo xa Muahluri wa Nkwama wa Phenxeni, hi mayelana na nkwama wa phenxeni lowu tsarisiweke kumbe lowu tsarisiweke nkarhinyana hi ku ya hi Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, ku katsa nkwama wo hlayisa bya phenxeni, nkwama wa nhlaysi wa phenxeni na nkwama wa anyuwiti ya phenxeni tanihi leswi swi hlamuseriweke eka xiyenge xa 1 xa Nawu wa Xibalo xa Mbuyelo, i tsengo wo ringana R5. 51 hi xirho xa nkwama walowo na munhu wihi na wihi loyi a kumaka hakelo ya nkarhi na nkarhi ku suka eka nkwama walowo, kambe ku nga katsiwi xirho xihi na xihi kumbe munhu yaloye, loyi swipfuno swa yena eka nkwama swi tshamaka swi nga koxiwanga.
- (2) (a) Loko ku hundzisela swirho swa ha ri ku endlweni naswona wi nga se hetisisiwa hi 30 Khotavuxika eka lembe ra xibalo, nkwama wa muhundziseri wu fanele wu hakela xibalo hi mayelana na swirho leswi faneleke ku hundziseriwa.
- (b) Laha ku thoriwa ka muherisi wa nkwama ku pfumeleriwaka kumbe laha nkwama wu ntshunxiweke ku suka eka xiyenge xa 28 xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, hi Murhijisitara endzhaku ka 30 Khotavuxika bya lembe ra xibalo, xibalo xa nkwama xa lembe ra xibalo xi hakeriwa hinkwaxo.
- (3) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xi nga hakeriwa na xibalo lexi vuriwaka eka ndzimana ya 3 naswona xi hakeriwa hi siku leri kombisiweke eka ndzimana ya 3 (3)

7. Xibalo eka minhlangano ya xinghana

Ku sukela 1 Dzivamisoko 2006, vandla rihi na rihi ra xinghana leri tsarisiweke kumbe leri tsarisiweke nkarhinyana hi ku ya hi xiyenge xa 3 (2) (a) xa Nawu wa Mavandla ya Xinghana, ra tshunxiwa ku suka eka ku hakela swibalo.

8. Xibalo eka tikhamphani ta ndzindzakhombo ta nkarhi wo koma na tikhamphani eka Lloyd's

- (1) (a) Xibalo, hi mayelana na khamphani ya ndzindzakhombo leyi tsarisiweke hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, ku endla mabindzu ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo koma, xi ya hikwalaho ka muholo wa mpimanyeto wa hakeloxiheri, ku katsa tihibeyiti tihi na tihi, ta ku hela ka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo hi nkarhi wo sukela 1 Mawuwani ku fikela 31 Nyenyankulu eka lembe ra sweswi ra xibalo kumbe leri helaka hi nkarhi wo sukela 1 Dzivamisoko ku fikela 30 Khotavuxika eka lembe ra xibalo leri landzelaka, leri hundzuluxiweke endzhaku ka ku hela ka lembe ra yona ra ximali ku ya hi muholo wa hakelo xiheri lowu oditiweke, ku katsa tirhibeyiti tihi na tihi.
- (b) Ku nga landzeleriwi ku leha ka nkarhi wa lembe ximali wa khamphani ya ndzindzakhombo, xibalo i tsengo lowu ringanaka na 0, 17862% ya hakelo xiheri yo sungula ya R60 wa mamiliyoni, ku katsa tirhibeyiti tihi na tihi, na 0, 04123% endzhakunyana, kumbe R23 596, tsengo wihi na wihi lowu nga wukulukumba.
- (c) Mpimo wo tirha ekuheteleleni ka nkarhi wa lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo wu ta tirha nkarhi hinkwawo lowu helaka hi siku rero.
- (2) (a) Xibalo, hi mayelana na munhu loyi a thoriweke hi ku ya hi xiyenge xa 57 (1) xa Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, xi simekiwile eka mpimanyeto wa tihakelo ta miholo hinkwayo ya le ka khalendara ya lembe leri helaka hi 31 N'wendzambahala hi lembe ra xibalo, kambe xi hundzuluxiwa lembe na lembe endzhaku ka 31 N'wendzambahala hi ku ya hi hakelo ya muholo hinkwawo lowu kumiweke hi ku yimela khamphani eka Lloyd's eka Riphabliki eka khalendara leyi hundzeke ya lembe tanihileswi swi hangalasiweke eka Xiviko xa Lembe xa Murhijisitara wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma.
- (b) Xibalo i tsengo lowu ringanaka na 0, 17862% ya R60 wa mamiliyoni yo sungula ya hakelo ya muholo hinkwawo ku katsa na 0, 04123% endzhakunyana, kumbe R23 596, tsengo wihi na wihi lowu nga wukulukumba.
- (3) Khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo koma leyi tsarisiweke kumbe leyi voniwaka yi tsarisiwile ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, hi

siku rihi na rihi ra lembe ra xibalo, yi fanele yi hakela swibalo hinkwaswo leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4).

- (4) (a) Xibalo lexi kongomisiwaka eka mpimanyeto wa hakelo ya muholo xi fanele xi hakeriwa hi switolomende swimbirhi ku nga se fika kumbe hi 31 Mawuwani na 30 Hukuri hi lembe ra xibalo.
- (b) Hundzuluxo lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) wu fanele wu katsiwa na hakelo yo sungula kumbe ya vumbirhi endzhaku ka ku hela ka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo.
- (c) Eka xiyimo xa Lloyd's hundzuluxo lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (2) wu fanele wu katsiwa na hakelo ya Hukuri.

9. Xibalo xo hlawuleka xa SAM eka tikhamphani ta ndzindzakhombo ta nkarhi wo koma na tikhamphani eka Lloyd's

- (1) (a) Xibalo xo hlawuleka xa SAM hi mayelana na ndzindzakhombo lowu tsarisiweke ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wo Koma, xi simekiwile eka mpimanyeto wa hakelo ya muholo hinkwawo, ku katsa tirhibeyiti tihi na tihi, eka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo leri helaka hi nkarhi wa 1 Mawuwani ku fikela 31 Nyenyankulu eka lembe ra sweswi ra xibalo kumbe leri helaka hi nkarhi wa 1 Dzivamisoko ku fikela 30 Khotavuxika eka lembe leri landzelaka ra xibalo, lexi hundzuluxiweke endzhaku ka ku hela ka lembe ximali ra xona hi ku ya hi hakelo ya muholo hinkwawo lowu oditiweke, ku katsa tirhibeyiti tihi na tihi.
- (b) Ku nga landzeleriwi ku leha ka nkarhi wa lembe ximali wa khamphani ya ndzindzakhombo, xibalo xo hlawuleka xa SAM i tsengo lowu ringanaka na 0, 00667% wa hakelo ya muholo hinkwawo, ku katsa tirhibeyiti tihi na tihi.
- (c) Mpimo wa ku hela ka nkarhi wa lembe ximali wa khamphani ya ndzindzakhombo wu tirha nkarhi hinkwawo lowu helaka hi siku rero.

- (2) (a) Xibalo xo hlawuleka xa SAM, hi mayelana na munhu loyi a thoriweke hi ku ya hi xiyenge xa 57 (1) xa Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, lexi simekiweke eka mpimanyeto wa hakelo ya muholo hinkwawo, xa lembe ra khalendara leri helaka hi 31 N'wendzambahala hi lembe ra xibelo, lexi hundzuluxiwaka lembe na lembe endzhaku ka 31 N'wendzambahala hi ku ya hi hakelo ya muholo hinkwawo leyi kumiweke hi ku yimela tikhamphani eka Lloyd's eka Riphabliki xa khalendara ya lembe leri hundzeke tanihileswi swi hangalasiweke eka Xiviko xa Lembe xa Murhijisitara wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma.
- (b) Xibalo xo hlawuleka xa SAM, i tsengo lowu ringanaka na 0, 00667% wa hakelo ya muholo hinkwawo.
- (3) Khamphani ya ndzindzakhombo leyi tsarisiweke kumbe leyi voniwaka yi tsarisiwile hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, yi fanele yi hakela swibalo hi xitalo swa SAM leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4 hi siku rihi na rihi ra lembe ra xibalo).
- (4) (a) Xibalo xo hlawuleka xa SAM lexi nga hikwalaho ka mpimanyeto wa hakelo ya muholo xi fanele ku hakeriwa hi switolomende swimbirhi ku nga se fika 31 Mawuwani na 30 Hukuri eka lembe ra xibalo.
- (b) Hundzuluxo lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) wu fanele wu katsiwa na hakelo yo sungula kumbe ya vumbirhi endzhaku ka ku hela ka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo.
- (c) Eka xiyimo xa Lloyd's hundzuluxo lowu nga eka ndzimanatsongo ya (2) wu fanele wu katsiwa na hakelo ya Hukuri.

10. Xibalo eka tikhamphani ta ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha

- (1) Xibalo, hi mayelana na khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leyi tsarisiweke kumbe leyi voniwaka yi tsarisiwile hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha, na ku pfumeleriwa ku –
- (a) nghena eka pholisi yin'we kumbe yo hundza yin'we ya vutsoniwa, pholisi ya nkwama, pholisi ya swa rihanyu, pholisi ya vutomi hinkwabyo kumbe pholisi ya mali leyi vekiweke etlhelo, kumbe yin'we kumbe to tala ta tipholisi leti na pholisi ya mpfuneto, i tsengo wo ringana R112 360, ku katsa na 0, 00837% wa swikweleti ehansi ka pholisi ya nkarhi wo leha leyi nga se vupfanga; kumbe; or

- (b) nghena eka pholisi ya mpfuno ntsena, i tsengo wo ringana R11 236, ku katsa na 0,00837% wa swikweleti leswi nga ehansi ka pholisi ya nkarhi wo leha leyi nga vupfangiku.
- (2) Nhlamuselo ya "swikweleti" ehansi ka tipholisi ta nkarhi wo leha leti nga se vupfaka" eka ndzimanatsongo ya (1) (a) na (b) –
- (a) swi vula swikweleti leswi kumisisiwaka ekuheteleleni ka lembe ximali ra ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leri heleke hi lembe ra khalendara leri rhangelaka lembe ra xibalo, na nkoka wa swikweleti sweswo i swikweleti hinkwaswo leswi nga ehansi ka tipholisi leti nga se vupfaka leti kombisiweke ehenhla ka ayitheme ya "Swikweleti hinkwaswo swa Pholisi" eka kholomu ya 7 ya Xitatimente xa C9 xa LT2016 (Ntlheriso wa Nawu wa Lembe na Lembe wa 2016 lowu hlamuseriweke eka Ndzindzakhombo (LT)Xitiviso xa 4 xa 2016 xa 19 Dzivamisoko 2016) lowu kumekaka eka webusayiti ya Bodo, kumbe swi vula, loko khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha yi nga ri na lembe ximali leri heleke eka khalendara ya lembe leri rhangeleke lembe ra xibalo, swikweleti hinkwaswo tanihileswi swi kombisiweke ekuheteleleni ka lembe ximali ra ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leri heleke hi lembe ra khalendara leri rhangelaka lembe leri heleke ra xibalo.
- (b) a swi katsi swikweleti leswi nga ehansi ka kontiraka, hi ku ya hi leswaku ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha hi ku tlherisa hakelo ya ndzindzakhombo, yi lavaka ku nyika swipfuno swa pholisi hi xikongomelo xo nyika mali eka xikweleti hinkwaxo kumbe xiphemu xa xona xa vandla ra xinghana, tanihileswi swi hlamuseriwaka eka xiyenge xa 1 xa Nawu wa Mavandla ya Xinghana, kumbe nhlngano wa nkwama wa phenxeni, tanihileswi swi hlamuseriweke eka xiyenge xa 1 xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, ku nyika swipfuno eka swirho swa wona ku ya hi milawu ya wona: Ntsena loko swi nga katsi swikweleti swi nga katsi swikweleti leswi nga ehansi ka tikontiraka leti fambelanaka na xirho xo karhi xa vandla ra xinghana kumbe nhlngano wa nkwama wa phenxeni, kumbe eka nuna/nsati loyi a hanyaka, vana, vaseketeriwa kumbe vahlawuriwa va xirho xo karhi xa vandla rero ra xinghana kumbe nhlngano wa nkwama wa phenxeni.
- (3) Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha lowu tsarisiweke kumbe lowu voniwaka ku va wu tsarisiwile hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha –

- (a) hi ti 1 Dzivamisoko ta lembe leri ra xibalo, fanele ti hakela swibalo hi xitalo leswi vuriwaka eka tindzimanatsongo ta (1)(a) na (b) hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4); kumbe
- (b) endzhaku ka ti 1 Dzivamisoko, kambe ku nga si hundza 1 Nhlangua hi lembe ra xibalo, ku fanele ku hakeriwa hafu ya swibalo leswi vuriwaka eka tindzimanatsongo ta (1)(a) na (b) hi tsengo wun'we tanihi hakelo yi ri yoxe, ku nga si fika kumbe hi 30 Hukuri ya lembe ra xibalo.
- (4) Swibalo leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (3) (a) swi fanele swi hakeriwa hi switolomende swimbirhi, ku nga –
- (a) 50% ya xibalo kumbe loko tsengo wa xiviri wu nga ri kona, mpimanyeto wo ringanela wa xibalo xexo hi ku ya hi mpimanyeto wo ringanela wa nkoka wa swikweleti, leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (2), ku nga si fika kumbe hi 31 Mawuwani hi lembe ra xibalo; na
- (b) ndzinganiso wa xibalo ku nga se fika 30 Hukuri hi lembe ra xibalo.
- (5) Loko ku ri ku hakelo a yi kongomisiwile eka mpimanyeto tanihi leswi swi kombisiweke eka ndzimanatsongo ya (4) (a), hundzuluxo hi ku ya hi nkoka wa xiviri wa swikweleti lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (2) wu fanele wu katsiwa na hakelo leyi landzelaka ya xibalo endzhaku ka loko nkoka walowo wa xiviri wu kumisiwile na ku nyikiwa Bodo.

11. Xibalo xo hlawuleka xa SAM eka tikhamphani ta ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha

- (1) Xibalo xo hlawuleka xa SAM, hi mayelana na khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leyi tsarisiweke kumbe leyi voniwaka yi tsarisiwile hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha, na ku pfumeleriwa ku nghena eka pholisi yin'we kumbe to tala ta mpfuno, pholisi ya vutsoniwa, pholisi ya nkwama, pholisi ya swa rihanyu, pholisi ya vutomi hinkwabyo kumbe pholisi yo veka mali etlhelo, 0, 00133% wa swikweleti ehansi ka tipholisi ta nkarhi wo leha leti nga se vupfaka.
- (2) Nhlamuselo ya "swikweleti" ehansi ka tipholisi ta nkarhi wo leha leti nga se vupfaka eka ndzimanatsongo ya (1) –
- (a) swi vula swikweleti leswi tanihi leswi swi hlamuseriweke eku heteleleni ka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leri heleke hi lembe ra khalendara leri rhangelaka lembe ra xibalo.. Nkoka wa swikweleti sweswo i -

- (i) swikweleti hinkwaswo ehansi ka tipholisi leti nga vupfangiku leswi kombisiweke ehenhla ka ayitheme ya "Swikweleti swa Pholisi Hinkwaswo" eka kholomu ya 7 ya Xitatimente xa C9 xa LT2016 (Ntlheriso wa Lembe na Lembe wa Nawu wa 2016 lowu hlamuseriweke eka ndzindzakhombo (LT) Xitiviso xa 4 xa 2016 xa 19 Dzivamisoko 2016) lowu kumekaka eka webusayiti ya Huvo; kumbe
- (ii) loko khamphani ya ndzindzakhombo yi ri hava lembe ximali leri heleke hi lembe ra khalendara leri rhangelaka lembe ra xibalo, swikweleti hinkwaswo tanihileswi swi kombisiweke eku heteleleni ka lembe ximali ra khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha leri heleke hi lembe ra khalendara leri rhangelaka lembe leri hundzeke ra xibalo;
- (b) a swi katsi swikweleti leswi nga ehansi ka kontiraka, hi ku ya hi leswaku khamphani ya ndzindzakhombo wa nkarhi wo leha hi ku tlherisa hakelo ya ndzindzakhombo, yi lavaka ku nyika swipfuno swa pholisi hi xikongomelo xo nyika mali eka xikweleti hinkwaxo kumbe xiphemu xa xona xa vandla ra xinghana, tanihileswi swi hlamuseriwaka eka xiyenge xa 1 xa Nawu wa Mavandla ya Xinghana, kumbe nhlango wa nkwama wa phenxeni, tanihileswi swi hlamuseriweke eka xiyenge xa 1 xa Nawu wa Nkwama wa Phenxeni, ku nyika swipfuno eka swirho swa wona ku ya hi milawu ya wona: Ntsena loko swi nga katsi swikweleti swi nga katsi swikweleti leswi nga ehansi ka tikontiraka leti fambelanaka na xirho xo karhi xa vandla ra xinghana kumbe nhlango wa nkwama wa phenxeni, kumbe eka nuna/nsati loyi a hanyaka, vana, vaseketeriwa kumbe vahlawuriwa va xirho xo karhi xa vandla rero ra xinghana kumbe nhlango wa nkwama wa phenxeni.
- (3) Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha lowu tsarisiweke kumbe lowu voniwaka ku va wu tsarisiwile hi ku ya hi Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha –
- (a) hi 1 Dzivamisoko eka lembe ra xibalo, fanele ku hakeriwa xibalo xo hlawuleka xa SAM hi xitalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4); kumbe
- (b) endzhaku ka ti 1 ta Dzivamisoko kambe ku nga si hundza 1 Nhlangua hi lembe ra xibalo, ku fanele ku hakeriwa hafu ya swibalo swo hlawuleka swa SAM leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) hi tsengo wun'we tanihi hakelo yi ri yoxe, ku nga se fika kumbe hi 30 Hukuri hi lembe ra xibalo.

- (4) Swibalo swo hlawuleka swa SAM leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (3) (a) swi fanele swi hakeriwa hi switolomende swimbirhi, ku nga –
- (a) 50% ya xibalo kumbe loko tsengo wa xiviri wu nga ri kona, mpimanyeto wo ringanela wa xibalo xexo hi ku ya hi mpimanyeto wo ringanela wa nkoka wa swikweleti, leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (2), ku nga si fika kumbe hi 31 Mawuwani hi lembe ra xibalo; na
  - (b) ndzinganiso wa xibalo ku nga se fika kumbe hi 30 Hukuri hi lembe ra xibalo.
  - (c) Loko ku ri ku hakelo a yi kongomisiwile eka mpimanyeto tanihi leswi swi kombisiweke eka ndzimanatsongo ya (4) (a), hundzuluxo hi ku ya hi nkoka wa xiviri wa swikweleti lowu vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (2) wu fanele wu katsiwa na hakelo leyi landzelaka ya xibalo endzhaku ka loko nkoka walowo wa xiviri wu kumisiwile na ku nyikiwa Bodo.

12. Xibalo eka vayima-xikarhi

- (1) Xibalo, hi mayelana na ejente, munhu wo xavisa kumbe munhu un'wana loyi a vuriwaka eka xiyenge xa 45 xa Nawu wa Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Koma, i tsengo lowu ringanaka na 0, 01939900% wa tihakelo hinkwato tanihileswi swi vikiweke hi muoditara kumbe muofisiri wa tinkota, tanihileswi swi nga ta va xisweswo, hi ku ya hi xinawana xa 4.4 ehansi ka Nawu lowu vuriweke, naswona lowu kumiweke hi ejente yaleyo, muxavisi kumbe munhu un'wana hi nkarhi wa lembe ximali wa sweswi hi ku yimela tikhamphani ta ndzindzakhombo leti tsarisiweke, na tikhamphani to fana na Lloyd's kumbe R143 mali yihi na yihi leyi nga yikulukumba.
- (2) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1), xi fanele xi hakeriwa ku nga si fika 31 Nhlangua hi lembe ra xibalo naswona xi fanele xi kongomisa eka nhlayo ya tihakelo hinkwato hi 31 Mhawuri eka lembe rin'wana na rin'wana ra xibalo tanihileswi swi hlamuseriweke hi Nhlanguano wa Afrika Dzonga wa Ndzindzakhombo, ku ya hi mpimo henhla wa tihakelo hinkwato to ringana R196 541 059, lowu ringanaka na xibalo xa mpimo henhla wa R38127.

13. Xibalo xa swikimi swa vuvekisi bya nhlanguano eka rifuwo

- (1) (a) Xibalo, hi mayelana na swikimi swa vuvekisi bya nhlanguano eka nhundzu/rifuwo lexi vuriwaka eka Xiphemu xa IV xa Nawu wa Vulawuri bya Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanguano , i tsengo wo ringana R15 088 285, eka swikimi sweswo

hinkwaswo leswi lawuriwaka hi mufambisi loyi a tsarisiweke hi ku ya hi xiyenge xa 42 xa Nawu lowu vuriweke nkarhi wihi na wihi hi nkarhi wa lembe ra xibalo.

- (b) Tsengo wu hakeriwa hi switolomende swa mune kotara yin'wana na yin'wana hi kumbe ku nga se fika 25 Khotavuxika, 30 Hukuri, na 31 Nwendzambahala na 31 Nyenyankulu hi lembe ra xibalo.
- (c) Mitsengo ya kotara yin'wana na yin'wana yi khakhuleyitiwa hi ku ya hi tinhlayonhlayo ekuheteleleni ka kotara yo rhangana naswona yi averiwa exikarhi ka vafambisi lava tsarisiweke hi siku rero.

(2) Swibalo leswi saleke swi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi:

- (a) 10% swi aviwa ku ringana exikarhi ka vafambisi hinkwavo;
- (b) 60% yi aviwa ku ya hi nhlayo ya tiphotifoliyo leti fambisiwaka hi mufambisi un'wana na un'wana; na
- (c) 30% yi aviwa hi ku ya hi mpimo wa nhlayo ya rifuwo leri fambisiwaka hi mufambisi un'wana na un'wana.

14. Xibalo xa swikimi swa vuvekisi bya nhlanguanelo swa matiko mambe

(1) Xibalo, hi ku ya hi swikimi swa vuvekisi bya nhlanguanelo swa matiko mambe lexi pfumeleriweke hi ku ya hi xiyenge xa 65 xa Nawu wa Vulawuri bya Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanguanelo, xi hakeriwa hi switolomende swa mune swa kotara yin'wana na yin'wana, na xitolomende xin'we lexi nga na -

- (a) tsengo wo ringana R10 517, hi mayelana na xikimi xin'wana na xin'wana;
- (b) tsengo wo ringana R5 704, hi mayelana na photifoliyo yin'wana na yin'wana, nkwama kumbe xikimitsongo; na
- (c) 0,00031231% ya tsengo xiheri wa rifuwo leri lawuriwaka hi ku yimela vavekisi va Afrika Dzonga.

(2) Xibalo xi hakeriwa hi switolomende swa mune kotara yin'wana na yin'wana ku nga se fika kumbe hi 25 Khotavuxika, 30 Ndzati, 31 Nwendzambahala na 31 Nyenyankulu hi lembe xa xibalo. Mitsengo yi khakhuleyitiwa hi ku kongomisa eka tinhlayonhlayo ekuheteleleni ka kotara yo rhangana, leswi tinhlayonhlayo ti faneleke ku nyikiwa Murhijisitara loyi a faneleke ku nga se hela 30 wa masiku endzhaku ka ku hela ka kotara yaleyo.

(3) Hi xikongomelo xa ndzimanatsongo ya (2), tinhlayonhlayo leti faneleke ku nyikiwa Murhijisitara loyi a faneleke ti fanele ti va na vuxokoxoko bya mixaviso hinkwayo na vuvekisi kumbe ku xava swilo leswi tshameke swi xaviwa eAfrika Dzonga.

- (4) Swibalo swi hakeriwa hi ku ya hi tin'hweti hinkwato leti weleka ehansi ka kotara leyi faneleke.

15. Xibalo xa swikimi swa vuvekisi bya nhlanganelo eka nhundzu

- (1) Xibalo, hi mayelana na mufambisi wa swikimi swa vuvekisi bya nhlanganelo eka nhundzu lexi vuriwaka eka Xiphemu xa V xa Nawu wa Vulawuri bya Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanganelo, i tsengo wo ringana R92 849 hi mayelana na photifoliyo yin'wana na yin'wana.
- (2) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xi fanele xi hakeriwa ku nga se hundza 25 Khotavuxika hi lembe ra xibalo.

16. Xibalo xa swikimi swa vuvekisi bya nhlanganelo eka tibondo ta nkavelo

- (1) Xibalo, hi mayelana na mufambisi loyi a lawulaka swikimi swa vuvekisi bya nhlanganelo eka tibondo ta nkavelo lexi vuriwaka eka Xiphemu xa VI xa Nawu wa Vulawuri bya Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanganelo, lexi nga na
- (a) Tsengo wa masungulo wa R11 300;
  - (b) Tsengo wo ringana R 1750, hi mayelana na xikimi xin'wana na xin'wana; na
  - (c) 0 0000457% ya tsengo lowu katsakanyiweke lowu kolotiwaka hi valombi va mali hi 31 N'wendzambahala 2016.
- 2) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xi fanele xi hakeriwa ku nga se fika 25 Khotavuxika hi lembe ra xibalo.

17. Xibalo xa swikimi swa vuvekisi bya nhlanganelo eka mali ya mitlawa ya vanhu

- (1) Xibalo, hi mayelana na mali ya swikimi swa mitlawa ya vanhu lexi tiyisisiweke hi ku ya hi xiyenge xa 63 xa Nawu wo Lawula Swikimi swa Vuvekisi bya Nhlanganelo, xi hakeriwa hi switolomende swa mune kotara yin'wana na yin'wana xitolomende xin'wana na xin'wana xi ri na -
- (a) tsengo wo ringana R11 700, hi mayelana na xikimi xin'wana na xin'wana;
  - (b) tsengo wo ringana R1 750 hi mayelana na photifoliyo yin'wana na yin'wana, nkwama kumbe xikimitsongo; na
  - (c) 0,0045% ya tsengoxiheri wa rifuwo leri lawuriweke.

(2) Mitsengo yi khakhuleyitiwa hi ku kongomisa eka tinhlayonhlayo ekuheteleleni ka kotara yo rhang, leswi tinhlayonhlayo ti faneleke ku nyikiwa Murhijisitara loyi a faneleke ku nga se hela 30 wa masiku endzhaku ka ku hela ka kotara yaleyo.

(3) Swibalo swi hakeriwa hi ku ya hi tin'hweti hinkwato leti weleka ehansi ka kotara leyi faneleke.

18. Xibalo xa vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali lava nyikiweke mpfumelelo

(1) Hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4),munhu loyi a nyikiweke mpfumelelo hi ku ya hi xiyenge xa 8 xa Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi tanihi Khetekanyo wa I kumbe IV wa Vaphakeri va Vukorhokeri bya swa Timali, wa 2008, ku nga katsiwi muphakeri wihi na wihi loyi a pfumeleriweke tanihi ku va wa Khetekanyo wa II, IIA kumbe III loyi a vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (3), u fanele hi 31 Nhlangua kumbe ku nga se fika 31 Nhlangua hi lembe ra xibalo, a hakela xibalo lexi ringanaka na tsengo wa R1 641 281, naswona xi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi:

(a) tsengo wa masungulo wo ringana R3 182; na

(b) A x R508

laha-

A = nhlayo ya vanhu va nkoka va vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali leyi pfumeleriweke hi Murhijisitara loyi a faneleke ku katsa na nhlayo ya vayimeri lava thoriweke hi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali, vanhu va le hansi lava thoriweke tanihi vayimeri, ku sukela 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

(2) Hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4), munhu loyi a nyikiweke mpfumelelo hi ku ya hi xiyenge xa 8 Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi tanihi munhu loyi a nga eka Khetekanyo wa II, IIA kumbe muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali tanihi leswi a hlamuseriweke eka nhlamuselo ya Swilaveko swo Ringanela na swa Kahle swa Vaphakeri va Vukorhokeri bya swa Timali, 2008, u fanele hi kumbe ku nga se fika 31 Nhlangua hi lembe ra xibalo a hakela xibalo, lexi nga tsengo wo ringana R1 641 281, naswona xi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi:

- (a) tsengo wa masungulo wo ringana R6 411; na
- (b) A x R508; na
- (c) B x 0,0000164289

laha-

A = nhlayo ya vanhu va nkoka va vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali leyi pfumeleriweke hi Murhijisitara loyi a faneleke ku katsa na nhlayo ya vayimeri lava thoriweke hi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali, vanhu va le hansi lava thoriweke tanihi vayimeri, ku sukela 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

B = nhlayo ya nkoka wa vuvukisi lebyi lawuriwaka hi ku yimela titlilayente hi ku ya hi ku nyikiwa mpfumelelo tanihi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali hi 30 Khotavuxika hi lembe ra xibalo: Ntsena loko vuvukisi lebyi nga ehansi ka vulawuri byi khomiwa hi mali ya le handle byi fanele byi katsiwa ekampimo wo ncincanisa lebyi kandziyisiweke eka phephahungu hi siku rero.

- (3) Hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (4), munhu loyi a nyikiweke mpfumelelo hi ku ya hi xiyenge xa 8 xa Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi tanihi Khethekeanyo wa I na/kumbe Khetekanyo wa IV wa muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali ku nyika vukorhokeri bya swa timali hi ku ya hi swikumiwa swa mikhetekanyotsongo ya mali ntsena: Ndzindzakhombo wa Nkarhi wo Leha khetekanyotsongo wa A na/kumbe Swipfuneto swa Mavandla ya Xinghana, tanihleswi swi hlamuseriweke eka xiyenge xa 1 (1) xa Nhlamuselo ya Swilaveko swo Ringanela na swa Kahle swa Vaphakeri va Vukorhokeri bya swa Timali, 2008, u fanele hi kumbe ku nga se fika 31 Nhlangua hi lembe ra xibalo hakela xibalo, lexi xi nga mpimohenhla wo ringana R1 641 281, naswona xi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi landzelaka:

- (a) tsengo wa masungulo wo ringana R182; na
- (b) A x R250

laha-

A = nhlayo ya vanhu va nkoka va vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali leyi pfumeleriweke hi Murhijisitara loyi a faneleke ku katsa na nhlayo ya vayimeri lava thoriweke hi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali, vanhu va le hansi lava thoriweke tanihi vayimeri, ku sukela 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

- (4) Andziso wa vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali lava nyikiweke mpfumelelo lava endlaka xiphemu xa vandla ro fana ra nawu va hakela hi nhlanguanelo na ku tshembheka eka tihakelo ta vona ta xibalo xin'we tanihileswiswi vuriweke eka ndzimanatsongo nya (1), (2) kumbe (3), tanihileswi swi nga ta va xiswona. Hi xikongomelo xa hakelo yaleyo, vanhu va nkoka na vayimeri va vaphakeri valava va pfumeleriweke va vukorhokeri bya mali va voniwa ku va vanhu va nkoka na vayimeri va muphakeri wun'we la pfumeleriweke wa vukorhokeri bya swa timali.
- (5) Laha mpfumelelo wa muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali wu yimisiwekehi 31 Mhawuri 2016, kambe Murhijisitara loyi a faneleke a yisa emahlweni ku yimisiwa endzhakunyana, muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali loyi a pfumeleriweke u na mfanelo yo hakela xibalo lexi faneleke ku nga se hela masiku ya 30 ku sukela eka ku va ku yimisiwa swi yisiwile emahlweni, ku ya hi mitsengo ya mpimohenhla leyi lerisiweke eka ndzimanatsongo ya (1), (2) na (3). Xibalo xi fanele xi khakhuleyitiwa hi ku landza nhlanyonhlayo ya muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali loyi a pfumeleriweke ku sukela eka siku ro yimisiwa ku va ri yisiwa emahlweni.
- (6) Loko xibalo lexi ku vuriwaka xona eka ndzimana leyi xo ka xi nga hakeriwi, layisense ya muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali loyi a pfumeleriweke yi ta tshikiwa hi ku ya hi xiyenge xa 9 xa Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi.

19. Xibalo xo nyika mali eka Hofisi ya Mulavisisi wa Swivilelo swa Vaphakeri va Vukorhokeri bya swa Timali

- (1) Hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (2), munhu loyi a nyikiweke mpfumelelo hi ku ya hi xiyenge xa 8 xa Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi tanihi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali u fanele hi kumbe ku nga se hundza 31 Nhlangua hi lembe ra xibalo a hakela xibalo, lexi nga eka mpimohenhla wo ringana R256 479, naswona xi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi:

- (a) tsengo wa masungulo wo ringana R947; na
(b) A x R360.

laha-

A = nhlayo ya vanhu va nkoka va vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali leyi pfumeleriweke hi Murhijisitara loyi a faneleke ku katsa na nhlayo ya vayimeri lava thoriweke hi muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali, vanhu va le hansi lava thoriweke tanihi vayimeri, ku sukela 31 Mhawuri hi lembe ra xibalo.

- (2) Vaphakeri va vukorhokeri bya swa timali vo hlayanyana lava endlaka xiphemu xa vandla ra nawu ro fana va hlangana na swona va tshembhekile eka ku hakela xibalo xin'we ku ya hi leswi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1). Hi xikongomelo xa hakelo yaleyo, vanhu va nkoka na vayimeri va vaphakeri valava va pfumeleriweke va vukorhokeri bya mali va voniwa ku va vanhu va nkoka na vayimeri va muphakeri wun'we la pfumeleriweke wa vukorhokeri bya swa timali.
- (3) Loko xibelo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xo ka xi nga hakeriwi, layisense ya muphakeri wa vukorhokeri bya swa timali loyi a nyikiweke mpfumelelo yi nga tshikiwa hi ku ya hi xiyenge xa 9 xa Nawu wa Vutsundzuxi bya swa Timali na Vukorhokeri bya Vuyima-Xikarhi.

18. Xibalo eka vucincanisi

- (1) Xibalo, hi mayelana na Mpimo wa JSE, ncincaniso lowu nyikiweke layisense hi ku ya hi xiyenge xa 9 xa Nawu wa Timakete ta Mali, i tsengo wo ringana R15 000 000.
- (2) Xibalo xo ringana R500 000 hi mayelana na cincaniso wa tilayisense tintshwa, lexi hakeriwaka ku nga se hela 30 wa masiku wa xikombamixavo xa xibalo lexi tlakusiweke hi vucincaniso.
- (3) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xi fanele xi hakeriwa ku nga se hundza ti 10 ta Khotavuxika hi lembe ra xibalo.

21. Xibalo xa minhlangoano ya swa timali leyi hlayisaka rifuwo ro fana na minkavelo

- (1) Xibalo, hi ku ya hi "Strate Limited", leyi nyikiweke layisense hi ku ya hi xiyenge xa 29 xa Nawu wa Timakete ta swa Timali, i tsengo wo ringana R3 600 000.
- (2) Xibalo xo ringana R500 000 hi mayelana na layisense yintshwa ya minhlangoano leyi khomaka minkavelo leyi hakeriwaka ku nga se hela 30 wa masiku wa mbuyelo wa xibalo lowu tlakusiweke hi vandla.
- (3) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) xi fanele xi hakeriwa ku nga se hundza ti 10 ta Khotavuxika hi lembe ra xibalo.

22. Xibalo xa timakete ta swa timali hi mayelana na ku biha ka xiyimo xa timakete

- (1) Xibalo xa tihakelo to tirha mitirho ya Huvo na Vulawuri bya ku Biha ka Xiyimo xa Makete hi ku ya hi Nawu wa Makete wa swa Timali, xi hakeriwa hi ndlela leyi landzelaka.
  - (a) R22 600 000 hi JSE Ltd;
  - (b) R100 000 hi mayelana na vucincanisi bya layisense yintshwa
- (2) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya 1 (a) xi hakeriwa hi switolomende swa mune swa kotara yin'wana na yin'wana swa R5 650 000 xin'wana na xin'wana hi kumbe ku nga se fika 10 Khotavuxika, 30 Ndzati, 31 N'wendzambahala na 31 Nyenyankulu hi lembe ra xibalo.
- (3) Xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya 1 (b) xi hakeriwa ku nga se hela 30 wa masiku hi siku ra xikombamixavo ya xibalo leyi tlakusiweke eka vucincanisi.
- (4) Hi ku engetela eka xibalo lexi vuriwaka eka ndzimanatsongo ya (1) (a) na 1 (b), tihakelo ta swa nawu leti kumiweke hi Huvo hi mayelana na ku teka goza ra nawu hi ku biha ka xiyimo xa makete ti hakeriwa kotara yin'wana na yin'wana hi tiariyasi hi vucincanisi lebyi nga fanela laha migingiriko ya ku biha ka xiyimo xa makete yi humeleleke kona.

23. Xibalo eka tiejensi ta mpimo wa xikweleti

- (1) Xibalo, hi mayelana na tiejensi ta mpimo wa xikweleti leti tsarisiweke hi ku ya hi xiyenge xa 5 xa Nawu wa Vukorhokeri bya Mpimo wa Xikweleti i tsengo wo ringana R910 000 naswona xi hakeriwa hi kumbe ku nga se fika 31 Mawuwani hi lembe ra xibalo.

(2) Swibalo leswi saleke swi khakhuleyitiwa hi ndlela leyi:

Xibalo xa tihakelo to tirha mitirho ya Murhijisitara loyi a nga fanela hi ku ya hi Nawu wa Vukorhokeri bya Mimpimo ya Swikweleti i R910 000, leyi awiwaka ku ringana exikarhi ka tiejensi hinkwato to pima swikweleti leti tsarisiweke ku sukela 31 Dzivamisoko.

HI KU ANGARHELA

24. Mahakelelo ya swibalo

- (1) Swibalo na ntswalo(loko swi ri kona) leswi vuriwaka eka Xitiviso lexi swi hakeriwa hi vandla ra swa timali leri khumbhekaka eka Huvo hi cheke, xiyimela mali, xikutsulamali, kumbe vuhundziseri bya mali.
- (2) Ntswalo wu ta chajiwa eka tiakhawunti hinkwato leti nga hakeriwangiku eka mpimo wa ntsawalo wa le hansi.

25. Xikombelo xo lava ku ntshunxiwa

- (1) Xikombelo hi vandla ra swa timali xo lava ku nyikiwa mpfumelelo ehansi ka xiyenge xa 15A(4)(a)xa Nawu xo ntshunxiwa ku suka eka ku nyikiwa Xitiviso lexi xi fanele xi yisiwa hi ndlela yo tsariwa eka Muofisirinkulu, Huvo ya Vukorhokeri bya swa Timali, PO Box 35655, Menlo Park, 0102, hi siku leri nga n'hwetwi yin'we ku nga se fika siku leri ku ntshunxiwa swi nga ta sungula hi rona.
- (2) Xikombelo xi fanele xi va na vuxokoxoko hi xitalo bya vandla ra swa timali, mpfumelelo wa munhu loyi a sayinaka xikombelo na siku leri xintshunxo xi sungulaka hi rona, loko xi nyikiwile, naswona xi fanele xi andlala swivangelo swa xikombelo.
- (3) Xikombelo xi fanele xi-
  - (a) xi va na ntiyisiso hi vandla ra swa timali leri khumbhekaka ku nyika loko ri kuma, xikombelo xexo, Muofisirinkulu wa Huvo hi xihatla hi mahungu yo yisa emahlweni kumbe vuxokoxoko lebyi Huvo yi nga byi lavaka hi mayelana na vandla kumbe xikombelo lexi khumbhekaka; na
  - (b) xi vana vuxokoxoko bya adirese leyi vandla yi nga ta amukela vukorhokeri bya Huvo hi xitiviso lexi hlamuseriweke eka xiyenge xa 15A(4)(b)(ii) xa Nawu.

- (4) Xitiviso lexi vuriwaka eka xiyenge xa 15A(4)(b)(ii) xa Nawu xi fanele xi nyikiwa hi Muofisirinkulu hi mpfumelelo wa Huvo hi poso hi adirese leyi nyikiweke hi vandla ra swa timali hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (3) (b) eka xikombelo xa rona xo lava ku ntshunxiwa.

26. Tihakelo leti tiyisiweke

Laha eka lembe ro karhi ra xibalo, huvo leyi tekiwaka hi Huvo yi ri muyimeri wa swiyenge swa mavandla ya swa timali hi xitalo, yi tinyiketela ku endla tihakelo to tiyisisa ta swibalo hi ku yimela xiyenge xexo hi ku ya hi ntwanano lowu hetisisiweke exikarhi ka swiyenge sweswoswa mavandla ya swa timali na huvo, Huvo yi ta amukela nyiko yaleyo, loko hakelo yi endliwile hi ku ya hi leswi phakeriwaka hi Xitiviso: Ntsena loko hakelo yaleyo yo tiyisisa yi nga endliwanga hi masiku lama faneleke ya tihakelo, vandla rihi na rihi ra swa mali leri khumbhekaka ri ta va na vutihlamuleri bya tihakelo ta munhu leti hakeriwaka hi rona, na ntswalo (loko wu ri kona) eka tsengo walowo lowu khakhuleyitiweke hi ku ya hi ndzimana ya 24(2).

27. Ku sula switiviso na ku hlayisa

- (1) Hi ku ya hi ndzimanatsongo ya (2), Xitiviso xa Huvo xa 40032 xa 1 Khotavuxika Mudyaxihi 2016 xi suriwile.
- (2) Loko hi siku ra ku sungula ku tirha ka Xitiviso lexi vandla ra swa timali ri nga se hakelo xibalo hi xitalo na ntswalo wa kona, tanihi leswi swi boheleriweke ku ya hi leswi phakeriwaka hi xitiviso leswi vuriweke eka ndzimanatsongo ya (1), mphakelo wihi na wihi, xikan'we na mphakelo wun'wana na wun'wana wa xitiviso xexo lexi fambelanaka na mphakelo lowu vuriweke ekusunguleni, xi voniwa hijku ya hi vandla leri khumbhekaka na tsengo lowu saleke wu nga herisiwi hi ndzimanatsongo ya (1) ku kondza xikweleti xexo xi hakeriwa hi xitalo.

28. Nkomiso na masungulo

Xitiviso lexi xi vuriwa Xitiviso xa Swibalo swa Mavandla ya swa Timali, 2017, naswona xi ta sungula ku tirha hi siku leri xi nga ta hangalasiwa eka Gazete ya Mfumo.

NOTICE 501 OF 2017

IBHODI LEZINSIZO ZEZIMALI

UMTHETHO WEBHODI LEZINSIZO ZEZIMALI, 1990

AMALEVI WEZIKHUNGO ZEZIMALI

IBhodi Lezinsizo Zezimali okukhulunywa ngalo esigabeni 2 soMthetho weBhodi Lezinsizo Zezimali 1990 (uMthetho 97 we 1990), ngaphansi kwesigaba 15a soMthetho ophoqa ukufakwa kwamalevi abekiwe kwisheduli yezikhungo zezimali.

Ngokomyalo weBhodi Lezinsizo Zezimali

A M Sithole

Usihlalo: IBhodi Lezinsizo Zezimali

ISHEDULI

1. Izincazelo

KuleSaziso, noma yiliphi igama noma isisho esinikezwe sihabisana nencazelo enikelwe yona, ngaphandle kokuba ingqikithi isho okwehlukile-

“**IBhodi**” kushiwo iBhodi Lezinsizo Zezimali okukhulunywa ngayo kuloMthetho;

“**UMthetho weSikimu Setshalomali Ngokubambisana Ngolawulo**” uchaza wona uMthetho weSikimu Setshalomali Ngokubambisana Ngolawulo (uMthetho 45 we 2002);

“**Isikhwama somhlalphansi esibandakanya amabhizinisi ahluhahlukene**” (i-Commercial umbrella fund) sichaza isikhwama ngokuchaziwe kwisigaba 1(1) soMthetho weZikhwama Zempesheni, 1956 (uMthetho. 24 we 1956) osungulwe ukuze kuzuze abasebenzi abangaphansi kwabaqashi abahlukahlukeni abangaphumi kwinkampani eyodwa;

“**uMthetho wamaSevisi wokuLinganisa Izikweletu**” uchaza uMthetho wamaSevisi wokuLinganisa Izikweletu, 2012 (uMthetho 24 we 2012);

“uMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa” uchaza uMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa, 2002 (uMthetho. 37 we 2002);

“uMthetho weMakethe yeZimali” uchaza uMthetho weMakethe yeZimali, 2012 (uMthetho. 19 we 2012);

“uMthetho wamaSevisi wezezimali” uchaza uMthetho, kanye neminye iMithetho okukhulunywa ngayo kusigaba (a) yezincazelo ze “sikhungo zezimali” kusigaba 1 soMthetho;

“uMthetho wamaSosayathi wobudlelwane” uchaza wona uMthetho wamasosayathi wobudlelwane, 1956 (uMthetho. 25 we 1956)

“uMthetho weNtela Yemali Engenayo” uchaza wona Umthetho weNtela Yemali Engenayo, 1962 (uMthetho. 58 we 1962);

“unyaka welevi” uchaza inkathi eqala mhla woku-1 kuMbaso 2017 ukuya ku31 Mashi 2018 futhi, kuncike kwiSaziso kanye nanoma yikuphi okunye ukuchibiyela noma ukuhoxiswa kwawo, okufana nokuhambelana kwenkathi ehambisana neminyaka elandelayo, maqondana nokuphoqelela amalevi;

“uMthetho woMshwalense wesikhathi eside” uchaza wona uMthetho woMshwalense wesikhathi eside, 1998, (uMthetho. 52 we 1998);

“uMthetho weZikhwama Zempesheni” uchaza wona uMthetho weZikhwama Zempesheni, 1956 (uMthetho. 24 we 1956);

“Isikhwama Sokulondoloza Impesheni” sichaza sona Isikhwama Sokulondoloza Impesheni njengoba kuchaziwe kwisigaba 1(1) soMthetho weziKhwama zeMpesheni, 1956 (uMthetho. 24 we 1956);

“Isikhwama Sokulondoloza Iprovidenti” sichaza Isikhwama Sokulondoloza Iprovidenti njengoba kuchaziwe kwisigaba 1(1) soMthetho weziKhwama zeMpesheni, 1956 (uMthetho. 24 we 1956);

“uMbhalisi ofanele” kuchaza yena uMbhalisi okukhulunywa ngaye kumthetho wamasevisi wezimali othintekayo;

“Isikhwama Somhlalaphansi se-Anawithi” sichaza sona Isikhwama Somhlalaphansi se-Anawithi njengoba kuchaziwe kwisigaba 1(1) soMthetho weziKhwama zeMpesheni, 1956 (uMthetho. 24 we 1956);

“SAM” ichaza Uhlelo lokukhona Ukukhokhela Izikweletu zeNkampani kanye Nokuphatha

“uMthetho wesikhathi esifushane” uchaza wona uMthetho wesikhathi esifushane, 1998, (uMthetho. 53 we 1998);

“IoMthetho” uchaza uMthetho weBhodi Lezinsizo Zezimali, 1990 (uMthetho. 97 we 1990).

2. Ukuphoqelelwa kwamalevi

Ilevi okubhekiswe kuyo esigabeni saleSaziso iphoqelela izikhungo zezimali okukhulunywa ngazo esigabeni futhi imaqondana nonyaka ngqo welevi.

3. iLevi lezikhwama zempesheni

(1) (a) Ilevi, maqondana nesikhwama sempesheni esibhalisiwe noma esibhaliswe okwesikhashana mayelana noMthetho WeziKhwama zeMpesheni, kodwa kungafaki isikhwama somhlalaphansi se-anuwithi, isikhwama sokulondoloza impesheni, isikhwama sokulondoloza iprovidenti kanye nesikhwama somhlalaphansi esibandakanya amabhizinisi ahlukahlukene isamba esiyi- R1 138, uhlanganise nesamba esengeziwe esiyi- R13,46 ilungu ngalinye laso isikhwama futhi, kanjalo nanoma ubani omunye umuntu othola izinkokhelo ezivamile ngesikhathi esithile kusona lesi sikhwama (ngaphandle kwanoma yiliphi ilunga noma umuntu onjalo, onezinzuzo ezingazange zicelewe ukuba zikhokhelwe kulezimali noma engumhlomuli wesikhwama sezinzuzo), noma R2 607 564, nanoma isiphi isamba esingaphansi.

(b) Ilevi, maqondana nesikhwama somhlalaphansi esibandakanya amabhizinisi ahlukahlukene, isikhwama sokulondoloza impesheni kanye nesikhwama sokulondoloza iprovidenti ebhalisiwe noma ebhaliswe okwesikhashana ngokoMthetho Wezikhwama Zempesheni kuyimali ebiza R1 138, kanye nesamba esengeziwe esibiza R13,46 ilungu elilodwa futhi maqondana nomuntu othola inkokhelo njalo ngenkathi ethile kuso isikhwama (ngaphandle kwelunga noma umuntu, ongakaze afake isicelo senzuzo kwisikhwama noma umhlomuli esikhwameni sabahlomulayo),

(2) (a) Isibalo selevi okubhekiswe kuso kwisigatshana (1) sisekelwe phezu kwenani lamalungu kanye nabanye abantu njengoba kuveziwe embikweni wezibalo zakamuva ezinikezwe nguMbhalisi ofanele ngokwanoma yimuphi umthetho kusuka kumhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi.

(b) Uma ukudluliswa kwamalungu kusengaphakathi kwenqubo futhi kusengaka pheli ngomhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi, umendluliseli wesikhwama kumele akhokhe ilevi emaqondana namalungu azodluliselwa.

(c) Lapho ukuqokwa komuntu ovala isikhwama kuvunyiwe noma lapho isikhwama sixolelwe ukuba singakhokhi ngokwesigaba 28 soMthetho Wezikhwama

Zempesheni, nguMbhali emva komhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi, ilevi yesikhwama ikhokhelwa ngokugcwele ngawo unyaka welevi.

(3) Amalevi okubhekiswe kuwo kwisigatshana (1) kumele akhokhwe kungakadluli umhla- 31 Agasti kuwo unyaka welevi.

4 Ilevi Yabalawuli

(1) Ilevi, maqondana nomlawuli ovunywe ngokwesigaba se- 13B soMthetho Wezikhwama Zempesheni, imali engango- R7,264.44, uhlanganisa isamba esengeziwe sama- R566.31 sesikhwama sempesheni ngasinye okubhekiswe kuso esigabeni 3(1), ngaphansi kokuphathwa umlawuli kanye nemali engama R0,69 ilungu elilodwa kanjalo nanoma ubani omunye umuntu othola izinkokhelo ezivamile ngesikhathi esithile kusona lesi sikhwama ngaphandle kwanoma yiliphi ilunga noma umuntu, owahlala engafakanga isicelo ngenzuzo yakhe noma engumhlomuli wesikhwama sezinzuzo.

(2) (a) Isibalo selevi okubhekiswe kuso kwisigatshana (1) sisekelwe phezu kwenani lamalungu kanye nabanye abantu njengoba kuveziwe embikweni wezibalo zakamuva enikezwe nguMbhali ofanele ngokwanoma yimuphi umthetho kusuka kumhlaka 30 Juni ngawo unyaka welevi.

(b) Uma ukudluliswa kwamalungu kungaphakathi kwenqubo futhi kusekangaphothulwa ngomhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi, umendluliseli wesikhwama kumele akhokhe ilevi emaqondana namalungu azodluliselwa.

(c) Lapho ukuqokwa komuntu ovala isikhwama kuvunyiwe noma lapho isikhwama sikhululwe ukungakhokhi ngokwesigaba 28 soMthetho Wezikhwama Zempesheni, nguMbhali emva komhlaka 30 Juni ngonyaka welevi, ilevi yesikhwama ikhokhelwa ngokugcwele ngawo unyaka welevi.

(3) Amalevi okubhekiswe kuwo kwisigatshana (1) kumele akhokhwe kungakadluli umhla- 31 Agasti kuwo unyaka welevi.

5 Ilevi yeZikhwama zomhlalaphansi ze-anuwithi

(1) (a) Ilevi, maqondana nesiKhwama soMhlalaphansi se-anawithi okubhekiswe kuso esigabeni 3(1), isamba esiyi- R 1 138. Uhlanganise nemali engeziwe efika ku 0,0097% wenani lamafa wesikhwama.

- (b) Lapho ukuqokwa komuntu ovala isikhwama kuvunyiwe nguMbhalisi emva komhlaka 30 Juni ngawo unyaka welevi, ilevi yesikhwama ikhokhelwa ngokugcwele ngawo unyaka welevi.
- (2) (a) Inani lamafa wesikhwama somhlalaphansi se-anawithi kuyinani walawo mafa wesikhwama anqunywe ngesikhathi alinganiswa ngumshwalense ngenhloso yokunquma izikweletu zayo ezingakafakwa kundima 10(2)(b), kusukela kwincazelo ye "zikweletu", kanye nanoma amaphi amanye amafa aphethwe yisikhwama ukuze ikwazi ukuhlangabezana nezibopho zayo mayelana namalungu ayo.
- (b) Isibalo selevi okubhekiswe kuso kwisigatshana (1) sisekelwe phezu kwenani lamalungu kanye nabanye abantu njengoba kuveziwe embikweni wezibalo zakamuva enikezwe nguMbhalisi ofanele ngokwanoma yimuphi umthetho kusuka kumhlaka 30 Juni ngawo unyaka welevi.
- (c) Uma ukudluliswa kwamalungu kungaphakathi kwenqubo futhi kusekangakaphothulwa ngomhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi, umendluliseli wesikhwama kumele akhokhe ilevi emaqondana namalungu azodluliselwa.
- (3) Isibalo senani lamafa se-anawithi yesikhwama somhlalaphansi kumele sibandakanye, uma ikhona, inani lenkontileka, lapho umnikezeli womshwalense wesikhathi eside, njengomvuzo wokukhokhela iphrimiyamu, ithembisa ukunikeza amapholisi ngezinzuzo ngenjongo yokunikeza imali ngokugcwele noma ingxenye yesibophezelo sesikhwama se-anawithi yomhlalaphansi ukuhlinzeka ngezinzuzo kumalungu mayelana nemithetho yayo.
- (4) Ilevi okubhekiswe kuyo kwisigatshana (1) ekhokhelwa yisikhwama se-anawithi somhlalaphansi kufanele ikhokhwe ngampahabi komhla ka 31 Agasti ngawo unyaka welevi.

6 Ilevi kaMahluleli wesiKhwama seMpesheni

- (1) Ilevi kaMahluleli wesiKhwama seMpesheni, maqondana nesikhwama sempesheni esibhalisiwe noma esibhaliswe okwesikhashana mayelana noMthetho WeziKhwama zeMpesheni, kuhlanganise nesikhwama sokulondoloza impesheni noma isikhwama sokulondoloza i-providenti kanye futhi nesikhwama somhlalaphansi se-anawithi njengoba kuchaziwe esigabeni 1 soMthetho weNtela yeMali engenayo, kodwa kungafaki

njengoba kuchaziwe esigabeni 1 soMthetho weNtela yeMali engenayo, kuyimali engama R5.51 ilungu elilodwa laso isikhwama futhi, kanjalo nanoma ubani omunye umuntu othola izinkokhelo ezivamile ngesikhathi esithile kusona lesi sikhwama, kodwa ngaphandle kwanoma yiliphi ilunga noma umuntu, owahlala engafakanga isicelo ngenzuzo yakhe noma engumhlomuli wesikhwama sezinzuzo.

- (2) (a) Uma ukudluliswa kwamalungu kungaphakathi kwenqubo futhi kusekangakaphothulwa ngomhlaka- 30 Juni ngawo unyaka welevi, umendluliseli wesikhwama kumele akhokhe ilevi emaqondana namalungu azodluliselwa.
- (b) Lapho ukuqokwa komuntu ovala isikhwama kuvunyiwe noma lapho isikhwama sikhululwe ukungakhokhi ngokwesigaba 28 soMthetho Wezikhwama Zempesheni, nguMbhalisi emva komhlaka- 30 Juni ngawo unyaka welevi, ilevi yesikhwama ikhokhelwa ngokugcwele ngawo unyaka welevi.
- (3) Ilevi okubhekiswe kuyo kwisigatshana (1) ikhokhwa nelevi okukhulunywa ngayo kusigaba 3 futhi ikhokhelwa ngosuku olubekiwe kusigaba 3(3).

7 Ilevi yamasosayathi wobudlelwane

Kusukela mhla lu- 1 kuMbasa 2006, noma iyiphi isosayathi yobudlelwane ebhalisiwe noma ebhalisiwe okwesikhashana ngokwemigomo yesigaba sesi- 3(2)(a) soMthetho wamaSosayathi Wobudlelwane, sixolelwe ukuba singakhokheli amalevi.

8 Ilevi yomshwalense wesikhathi esifushane kanye nabanikezeli bomshwalense ebengamele umshwalense ka-Lloyds

- (1) (a) Ilevi, maqondana nomnikezeli womshwalense obhaliswe ngokoMthetho womshwalense weSikhathi esifushane ukuze aqhubekisele phambili ibhizinisi lomshwalense wesikhathi esifushane, usekelwa isilinganiso semali engenyayo ngokwendlulele eyenziwe umnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu (gross premium income), okubala nanoma yiziphi izaphulelo, ngokuphela konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense ephakathi nenkathi esukela 1 Julayi kuya ku 31 Mashi ngawo unyaka welevi noma ophela phakathi nenkathi esukela 1 Ephreli kuya kuJuni 30 ngonyaka olandelayo welevi, kushintshwe ngemuva kokuphela konyaka wezimali ngokuhambisana nocwaningo lwamabhuku

- olwenziwe lemali engeyayo eyenziwe wumnikezeli womshwalense, okufaka phakathi nanoma yiziphi izaphulelo.
- (b) Akukhathalekile ubude benkathi kamnikezeli womshwalense ngezezimali, ilevi kuyinani elilingana nama 0,17862% wezigidi ezingamakhulu ayisithupha zamarandi (R60 million) zemali engenayo ngokwendlulele eyenziwe ngumshwalense ngamaphrimiyamu, okubala nanoma yiziphi izaphulelo, hlanganise nama 0,04123 % emva kwalokho, noma R23 596, nanoma isiphi isamba esikukhulu.
- (c) Isilinganiso esisetshenziswako ekupheleni kwenkathi yezimali zikamnikezeli womshwalense sizosebenza ngaso sonke isikhathi kuze kufike usuku lomkhawulo.
- (2) (a) ilevi, maqondana nomuntu oqokwe ngokwemigomo yesigaba sama- 57(1) soMthetho womshwalense weSikhathi esifushane, incike kwisilinganiso semali engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe umnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu ngonyaka ophela mhla zingama-31 kuDisemba ngonyaka welevi, kodwa ilungiswe minyaka yonke ngemva zingama-31 kuDisemba ngokuhambisana nembali engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe wumnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu, eyamukelwa egameni likamnikezeli womshwalense i-Lloyds kuleli lizwe ngonyaka odlule wekhalenda njengoba kushicilelwe kuMbiko Wonyaka woMbhali womshwalense weSikhathi esifushane.
- (b) Ilevi kuyinani elilingana ngama 0,17862% wezigidi ezingama- R60 wemali engenayo ngokwendlulele eyenziwe ngumshwalense ngamaphrimiyamu, okubala nanoma yiziphi izaphulelo, hlanganise nama 0,04123% emva kwalokho, noma R23 596, nanoma yisiphi isamba esikukhulu.
- (3) Umnikezeli womshwalense wesikhathi esifushane obhalisiwe noma ekuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho woMshwalense wesikhathi esifushane, nganoma yiluphi usuku lonyaka welevi, kumele akhokhe amalevi okukhulunywa ngawo kwisigatshana (1) ngokuhambisana nesigatshana (4)(3).
- (4) (a) Ilevi ngokuya kwesilinganiso semali enganayo yephrimuyamu kumele ikhokhwe ngezitolimende ezimbili ngaphambi noma ngomhla- 31 kuJulayi futhi zingama-30 kuNovemba ngonyaka welevi.
- (b) Lolu shintsho okukhulunywa ngalo kusigatshana (1) kumele kuhlanganiswe nenkokhelo yokuqala noma yesibili emva kokuphela konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense.

- (c) Odabeni luka Lloyds ukulungiswa okukhulunywa ngako kwisigatshana (2) kumele kuhlanganiswe nenkokhelo kaNovemba.

9 Ilevi ekhethekile ye-SAM yabanikezeli bomshwalense wesikhathi esifushane e-Lloyd's

- (1) (a) Ilevi ekhethekile ye-SAM, maqondana nenkamani yomshwalense ebhaliswe ngokoMthetho weSikhathi esifushane, incike kwisilinganiso semaili engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe umnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu okubala nanoma yiziphi izaphulelo, ngokuphela konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense ophakathi nenkathi esukela 1 Julayi kuya ku 31 Mashu ngawo unyaka welevi noma ophela phakathi nenkathi esukela 1 Ephrelu kuya kuJuni 30 ngonyaka olandelayo welevi, kushintshwe ngemva kokuphela konyaka wezimali ngokuhambisana nocwaningo lwamabhuku olwenziwe lemali engeneyayo eyenziwe umnikezeli womshwalense, okufaka phakathi nanoma yiziphi izaphulelo.
- (b) Kungakhathalekile ubude bezimali zikamnikezeli womshwalense, ilevi ekhethekile ye-SAM kuyinani elilingana nama 0,00667% wemali engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe ngumshwalense ngamaphrimiyamu, okubala nanoma yiziphi izaphulelo.
- (c) Isilinganiso esisetshenziswako ekupheleni kwenkathi yezimali kamnikezeli womshwalense sizosebenza ngaso sonke isikhathi kuze kufike usuku lomkhawulo.
- (2) (a) Ilevi ekhethekile ye-SAM, mayelana nomuntu oqokwe ngokwemigomo yesigaba sama- 57(1) soMthetho womshwalense weSikhathi esifushane, incike kwisilinganiso semaili engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe ngumnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu ngonyaka ophela mhla zingama-31 kuDisemba ngonyaka welevi, kodwa ilungiswe minyaka yonke ngemva zingama-31 kuDisemba ngokuhambisana nemaili engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe ngumnikezeli womshwalense ngama phrimiyamu, eyamukelwa egameni lomnikezeli womshwalense i-Lloyds kuleli lizwe ngonyaka odlule wekhalenda njengoba kushicilelwe kuMbiko Wonyaka woMbhalisi womshwalense weSikhathi esifushane.
- (b) Ilevi ekhethekile ye-SAM kuyinani elilingana nama 0,00667% wemali engeneyayo ngokwendlulele eyenziwe ngumshwalense ngamaphrimiyamu.

- (3) Umnikezeli womshwalense wesikhathi esifushane obhalisiwe noma okuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho woMshwalense wesikhathi esifushane, nganoma yiluphi usuku lonyaka welevi, kumele akhokhe ilevi elikhethekile ye-SAM okukhulunywa ngayo kwisigatshana (1) ngokuhambisana nesigatshana (4)(3).
- (4) (a) Ilevi ekhethekile ye-SAM ngokuya kwesilinganiso semali enganayo yephrimuyamu kumele ikhokhwe ngezitolimende ezimbili ngaphambi noma ngomhla- 31 kuJulayi futhi zingama-30 kuNovemba ngonyaka welevi.
- (b) Lolu shintsho okukhulunywa ngalo kusigatshana (1) kumele kuhlanganiswe nenkokhelo yokuqala noma yesibili emva kokuphela konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense.
- (c) Odabeni luka Lloyds ukulungiswa okukhulunywa ngako kwisigatshana (2) kumele kuhlanganiswe nenkokhelo kaNovemba.

10. Ilevi yabanikezeli bomshwalense wesikhathi eside

- (1) Ilevi, maqondana nomnikezeli womshwalense wesikhathi eside obhalisiwe noma okuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho WoMshwalense weSikhathi eside, futhi ogunyazwe ukuba –
- (a) angene kwipholisi yokukhubazeka eyodwa noma engaphezu kweyodwa, ipholisi yesikhwama, ipholisi yezempilo, noma ipholisi ebizwa ngokuthi i-sinking fund policy, ipholisi yinye noma amaningi ukwendlulela kanye namapholisi wosizo, kuba imali engama- R112 360, uhlanganise nama-0,00837% wezikweletu ngaphansi kwepholisi yomshwalense wesikhathi eside osengakavuthwa; noma
- (b) angene kwipholisi yosizo kuphela, kuyisamba sezi- R11 236, uhlanganise nama- 0,00837 % wezikweletu ezingaphansi kwepholisi yomshwalense wesikhathi eside osengakavuthwa.
- (2) Inkulumbo ethi "izikweletu ezingaphansi kwamapholisi womshwalense wesikhathi eside asengakavuthwa" kwisigatshana (1)(a) kanye (b) –
- (a) ichaza izikweletu njengoba kunqunyiwe ekupheleni konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense wesikhathi eside okuwunyaka wekhalenda ondulela unyaka welevi, kanti nokubaluleka kwazo zonke izikweletu ezendlulele ezinjalo kuyizikweletu ezingaphansi kwamapholisi angakavuthwa avezwe ngokumelene naleli phuzu "Gross policy liabilities" kwikholomu 7 yesitatimende C9 se- LT2016 (Annual Statutory Return for 2016 prescribed in Insurance (LT) Isaziso 4 sango 2016 ngomhlaka- 19 Meyi 2016) sitholakala kuwebhusayithi yeBhodi, noma kuchaza

ukuthi, uma umnikezeli womshwalense wesikhathi eside kade engenawo unyaka wezezimali ophela ngesikhathi sekhalenda wonyaka ondulele unyaka welevi, izikweletu zonke ezendlulele njengoba kuveziwe ekupheleni konyaka wezimali zikamnikezeli womshwalense wesikhathi eside ophele ngonyaka wekhalenda ondulela unyaka welevi endlule;

(b) ayifaki izikweletu ezingaphansi kwenkontileka, mayelana nalapho umnikezeli womshwalense wesikhathi eside, emuva kokuthola imvuzo ngokukhokhwa kwephrimuyamu, uzibopha ngokunikeza izinzuzo zepholisi ngenhloso yokusekela ngezimali ngokugcwele noma ngengxenywe yesikweletu esibhekene nesosayathi yobudlelwane, njengoba kuchaziwe esigabeni soku- 1 soMthetho wamaSosayathi Wobudlelwane, noma inhlango yesikhwama sempesheni, njengoba kuchaziwe esigabeni 1 soMthetho Wezikhwama Zempesheni, ukunikeza izinzuzo kumalunga ayo ngokulandela imithetho yayo: Kuncike ekutheni izikweletu ezinjalo azifaki phakathi izikweletu ezingaphansi kwenkontileka ephathelene nelungu lesosayathi yobudlelwane kuphela noma inhlango yesikhwama sempesheni, noma umfelokazi kanye, nezingane, abondliwa noma abaqokiwe besosayathi yobudlelwane noma inhlango yesikhwama sempesheni.

(3) Umnikezeli womshwalense wesikhathi eside obhalisiwe noma okuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho woMshwalense weSikhathi eside –

(a) mhla lu-1 Ephreli ngonyaka welevi, kumele akhokhe amalevi ngokugcwele okubhekiswe kuwo kwizigatshana (1)(a) kanye (b) ngokuhambisana nesigatshana (4); noma

(b) emva komhla lu-1 Ephreli, kodwa hhayi emva kuka 1 Okthoba ngonyaka welevi, kumele akhokhe ingxenywe yawo amalevi okukhulunywa ngawo kwizigatshana (1)(a) kanye (b) ngesilinganiso esisodwa njengenkokhelo, ngaphambi noma ngomhla- 30 Novemba ngonyaka welevi.

(4) Amalevi okubhekiswe kuwo kwisigatshana (3)(a) kumele akhokhwe ngezitolimende ezimbili, okuyilezi–

(a) Ama- 50 % wamalevi noma uma imali ngqo ayitholakali, isilinganiso esifanele sayo ilevi enjalo ngokuya ngesilinganiso esifanele senani lezikweletu okukhulunywa ngazo kwisigatshana (2), ngaphambi noma ngomhla- 31 Julayi ngonyaka welevi; kanye

- (b) nengxenywe esele yelevi ngaphambi noma ngomhla- 30 Novemba ngonyaka welevi.
- (c) Uma inkokhelo yayisekelwe yisilinganiso okukhulunywa ngaso kwisigatshana (4)(a), ushintsho ngokuhambisana nenani langempela lezikweletu okukhulunywa ngazo kwisigatshana (2) kumele lihlanganiswe nenkokhelo yelevi elandela emuva kokuba inani langempela selitholakele futhi linikezwe iBhodi.

11. Ilevi ekhethekile ye-SAM kamnikezeli womshwalense wesikhathi eside

- (1) Ilevi ekhethekile ye-SAM, maqondana nomnikezeli womshwalense wesikhathi eside obhalisiwe noma okuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho Womshwalese weSikhathi eside, futhi ogunyazwe ukuba angene kwipholisi eyodwa noma engaphezu kweyodwa, ipholisi yokwelekelela, ipholisi yokukhubazeka, ipholisi yesikhwama, ipholisi yezempilo, noma ipholisi ebizwa ngokuthi i-sinking fund policy, ama- 0,00133% wezikweletu angaphansi kwepholisi yomshwalense wesikhathi eside osengakavuthwa wamapholisi womshwalense wesikhathi eside.
- (2) "izikweletu ezingaphansi kwamapholisi womshwalense wesikhathi eside asengakavuthwa" kwisigatshana (1) –
- (a) ichaza izikweletu njengoba kunqunywe ekupheleni konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense wesikhathi eside okuwunyaka wekhalenda ondulela unyaka welevi, kanti nokubaluleka kwazo zonke izikweletu ezendlulele ezinjalo -
- (i) kuyizikweletu ezingaphansi kwamapholisi angakavuthwa avezwe ngokumelene naleli phuzu "Gross policy liabilities" kwikholomu 7 yesitatimende C9 se- LT2016 (Annual Statutory Return for 2016 prescribed in Insurance (LT) Isaziso 4 sango 2016 ngomhlaka- 19 Meyi 2016) atholakala kuwebhusayithi yeBhodi,
- (ii) uma umnikezeli womshwalense wesikhathi eside abengenawo unyaka wezezimali ophela ngesikhathi sekhalenda sonyaka ondulele unyaka welevi, izikweletu zonke ezendlulele njengoba kuveziwe ekupheleni konyaka wezimali kamnikezeli womshwalense wesikhathi eside ophele ngonyaka wekhalenda ondulela unyaka welevi endlule;

- (b) ayifaki izikweletu ezingaphansi kwenkontileka, mayelana nalapho umnikezeli womshwalense wesikhathi eside, emva kokuthola imvuzo ngokukhokhwa kwephrimuyamu, uzibopha ngokunikeza izinzuzo zepholisi ngenhloso yokusekela ngezimali ngokugcwele noma ngengxenye yesikweletu esibhekene nesosayathi yobudlelwane, njengoba kuchaziwe esigabeni soku- 1 soMthetho wamaSosayathi Wobudlelwane, noma inhlango yesikhwama sempesheni, njengoba kuchaziwe esigabeni soku 1 soMthetho Wezikhwama Zempesheni, ukunikeza izinzuzo kumalunga ayo ngokulandela imithetho yayo: Kuncike ekutheni izikweletu ezinjalo kazifaki phakathi izikweletu ezingaphansi kwenkontileka ephathelene nelungu kuphela lesosayathi yobudlelwane noma inhlango yesikhwama sempesheni, noma umfelokazi kanye, nezingane, abondliwa noma abaqoqiwe besosayathi yobudlelwane noma inhlango yesikhwama sempesheni.
- (3) Umnikezeli womshwalense wesikhathi eside obhalisiwe noma okuthathwa ngokuthi ubhaliswe ngokoMthetho woMshwalense weSikhathi eside –
- (a) mhla lu-1 Ephreli ngonyaka welevi, kumele akhokhe ngokugcwele amalevi akhethekile we-SAM okubhekiswe kuwo kwisigatshana (1) ngokuhambisana nesigatshana (4); noma
- (b) emva komhla lu-1 Ephreli, kodwa hhayi emva lu-1 Okthoba ngonyaka welevi, kumele akhokhe ingxenye yawo amalevi akhethekile we-SAM okukhulunywa ngawo kwisigatshana (1) ngesilinganiso esisodwa njengenkohelo, ngaphambi noma ngomhla- 30 Novemba ngonyaka welevi.
- (4) Amalevi akhethekile we-SAM okukhulunywa ngawo kwisigatshana (3)(a) kumele akhokhwe ngezitolimende ezimbili, okuyilezi –
- (a) Ama- 50 % wamalevi noma uma imali ngqo ayitholakali, isilinganiso esifanele sayo ilevi enjalo ngokuya ngesilinganiso esifanele senani lezikweletu okukhulunywe ngazo kwisigatshana (2), ngaphambi noma ngomhla- 31 Julayi ngonyaka welevi; kanye
- (b) nengxenye esele yelevi ngaphambi noma ngomhla- 30 Novemba ngonyaka welevi.

- (c) Uma inkokhelo yayisekelwe yisilinganiso okukhulunywa ngaso kwisigatshana (4)(a), ushintsho ngokuhambisana nenani langempela lezikweletu okukhulunywa ngazo kwisigatshana (2) kumele ihlanganiswe nenkokhelo yelevi elandelayo ngemva kokuba inani langempela selitholakele futhi linikezwe yiBhodi.

12. Ilevi yabaxhumanisi

- (1) Ilevi, maqondana ne-ejenti, ophakathi nendawo ekuthengiselaneni noma omunye umuntu okukhulunywa ngaye esigabeni 45 soMthetho woMshwalense Wesikhathi eside, inani elilingana nama 0,01939900% wemali endlulele yonke yamaphrimuyamu njengesibiko sika mloli-mabhuku noma umphathi mabhuku, ngokuya kwesimo, ngokomthethonqubo 4.4 oshiwoyo ngaphansi koMthetho, futhi owamukelwa yi-ejenti, ophakathi nendawo ekuthengiselaneni noma omunye umuntu, ngesikhathi sangamuva sonyaka wezimali egameni labanikezeli bomshwalense ababhalisiwe, kanye nabengamele umshwalense e-Lloyds, noma R143 yesamba esikhulu kunesinye.
- (2) Ilevi okubhekiswe kuyo kwisigatshana (1) ekhokhelwa kufanele ikhokhwe ngampahabi komhla ka 31 Okthoba ngawo unyaka welevi futhi kumele yesekelwe imali yonke yamaphrimuyamu ngomhla- 31 Agasti njalo ngonyaka welevi njengoba kuhlinzekiwe yiNhlango yoMshwalense yaseNingizimu Afrika, kuncike kwisibalo esiphezulu semali yonke yephrimuyamu okuyizi- R196 541 059, elingana nelevi engaphezu kwezi- R38 127.

13. Ilevi yezikimu zotshalomali ngokubambisana kwizibambiso

- (1) (a) Ilevi, maqondana nezikimu zotshalomali ngokubambisana kwizibambiso okukhulunywa ngayo Kwingxenywe IV yoMthetho weSikimu Setshalomali Ngokubambisana Ngolawulo, kuyisamba esiyizi- R15 088 285, kuzo zonke izikimu eziphethwe umphathi obhalisiwe ngokwemigomo yesigaba sama- 42 soMthetho oshiwo nganoma yisiphi isikhathi phakathi konyaka welevi.
- (b) Imali ingakhokhwa ngezitolimende ezine njalo ngekota ngaphambi noma ngomhla- 25 Juni, 30 Septemba, 31 Disemba ukuya ku-31 ngoMashi ngonyaka welevi.
- (c) Imali yekota ibalwa ngesisekelo sezibalo ekupheleni kwekota eyisandulela futhi yahlukaniselwa phakathi kwabo bonke abaphathi abhalisiwe ngaleso sikhathi.

(2) Amalevi okufanele akhokhwe abalwa ngendlela elandelayo:

- (a) Ama 10% ahlukiselwa ngokulinganayo phakathi kwabo bonke abaphathi;
- (b) Ama 60% ahlukiselwa ngokuya kwenani lamaphothifolo aphehwe ngumphathi ngamunye; futhi
- (c) Ama 30% wabahlukanisela ngokulingana amafa Imininingwane zaphathwa umphathi ngamunye.

14. Ilevi yezikimu zetshalomali ngokubambisana zakwelinye izwe

(1) Ilevi, maqondana nezikimu zetshalomali ngokubambisana zakwelinye izwe ezivunye ngokwesigaba 65 soMthetho weZotshalo-mali Ngokubambisana Ngolawulo, ingakhokhwa ngezitolimende ezine njalo ngekota, isitolimende ngasinye sihlanganisa -

- (a) imali eyizi- R10 517, maqondana nesikimu ngasinye;
- (b) imali eyizi- R5 704, maqondana nephothifolo ngayinye, isikhwama noma isikimu; futhi
- (c) ama 0,00031231% wemali esele yempahla ephethwe egameni labatshali-zimali baseNingizimu Afrika.

(2) Imali ingakhokhwa ngezitolimende ezine njalo ngekota ngaphambi noma ngomhla- 25 Juni, 30 Septhemba, 31 Disemba ukuya ku-31 ngoMashi ngonyaka welevi. Imali yekota ibalwa ngesisekelo sezibalo ekupheleni kwekota eyisandulela futhi yahlukaniselwa phakathi kwabo bonke abaphathi abhalisiwe ngaleso sikhathi.

(3) Ngezinhlalo zesigatshana (2), izibalo kufanele zethulwe kuMbhali ofanele futhi kumele ziqukethe imininingwane yazo zonke izintengiso kanye nemivuzo noma ukuthengwa kwamashya ngokubuyisela eNingizimu Afrika.

(4) Amalevi angakhokhwa ngokuhambisana nazo zonke izinyanga eziwela phakathi kwanoma iyiphi ikota efanele.

15. Ilevi yezikimu zeshalomali ngokubambisana kwimpahla

(1) Ilevi, maqondana nomphathi kwizikimu zotshalomali ngokubambisana kwimpahla okubhekiswe kuyo Kwingxenye V yoMthetho weSikimu Setshalomali Ngokubambisana Ngolawulo, yisamba esiyizi- R92 849 maqondana nephothifolo ngayinye.

- (2) Ilevi okubhekiswe kuyo esigatsheni soku- (1) kumele ikhokhwe kungakadluli umhla zingama- 25 Juni ngonyaka welevi.

16. Ilevi yezikimu zetshalomali ngokubambisana kumabhondi wokuhlanganyela

- (1) Ilevi, maqondana nomphathi osingatha izikimu zetshalomali ngokubambisana kumabhondi wokuhlanganyela okubhekiswe kuwo Kwingxenye VI yoMthetho weSikimu Setshalomali Ngokubambisana Ngolawulo, ihlanganisa:

- (a) Imali yesisekelo ebiza R11 300;
- (b) imali ebiza R1750 yesikimu ngasinye; kanye
- (c) nama 0,0000457% wesamba sesisonke esikweletwa kwibhondi kusuka ngomhlaka 31 Disemba 2016.

- (2) Ilevi okubhekiswe kuyo esigatsheni soku- (1) kumele ikhokhwe kungakadluli umhla- 25 Juni ngawo unyaka welevi.

17. Ilevi yezikimu zetshalomali ngokubambisana kuma-hedge funds

- (1) Ilevi, maqondana nezikimu zetshalomali ngokubambisana ze-hedge funds zivunywe ngokwesigaba 63 soMthetho weZotshalo-mali Ngokubambisana Ngolawulo, ingakhokhwa ngezitolimende ezine njalo ngekota, isitolimende ngasinye sihlanganisa -

- (a) imali ebiza- R11 700, maqondana nesikimu esisodwa;
- (b) imali ebiza- R1 750, maqondana nephothifolo eyodwa, isikhwama noma isikimu; futhi
- (c) ama 0,0045% wemali esele yempahla elawulwayo.

- (2) Amanani abalwa ngesisekelo sezibalo ekupheleni kwekota eyisandulele, izibalo kufanele zinikezwe Umbhalisi ofanele zingakapheli izinsuku ezingama- 30 emuva kokuphela kwekota enjalo.

- (3) Amalevi angakhokhwa maqondana nazo zonke izinyanga eziwela phakathi kwanoma iyiphi ikota efanele.

18. Ilevi yabahlinzeki bamasevisi wezezimali

(1) Kuncike kwisigatshana (4), umuntu ogunyazwe ngokwemibandela yesigaba 8 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa njengengongaphansi kweSigaba I noma IV ongumhlinzeki wamasevisi wezezimali njengomba kuchaziwe kwiSinqumo Sezidingo zokuba Ufaneleke futhi Ulungele ukuba Umhlinzeke Ngamasevisi Angokwezimali, 2008, kungabalwa nanoma yimuphi umhlinzeki obuye agunyazwe njengongaphansi kweSigaba II, IIA noma III ongumhlinzeki okubhekiswe kwisigatshana (3), kumele ngosuku noma ngaphambi kosuku lamhla- 31 Okthoba ngonyaka welevi, akhokhe ilevi kuncike kwimali eyi- R1 641 281, futhi ibalwa kanje:

(a) Imali yesiseko- R3 182; futhi

(b) A x R508

lapho-

A = Inani eliphelele labantu ababalulekile abahlinzeka ngamasevisi wezezimali abagunyazwe nguMbhali ofanele uhlanganise nenani eliphelele laba-mmeli abamiswe ngumhlinzeki wamasevisi wezezimali, unciphise abantu ababalulekile futhi abamiswe njengaba-mammeli, kusuka ngomhla- 31 Agasti ngonyaka welevi

(2) Kuncike kwisigatshana (4), umuntu ogunyazwe ngokwemibandela yesigaba 8 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa njengengongaphansi kweSigaba I, IIA noma III ongumhlinzeki wamasevisi wezezimali njengoba kuchaziwe kwiSinqumo Sezidingo zokuba Ufaneleke futhi Ulungele ukuba Uhlizzeke Ngamasevisi Angokwezimali, 2008, kungabalwa nanoma yimuphi umhlinzeki obuye agunyazwe njengongaphansi kweSigaba II, IIA noma III ongumhlinzeki okubhekiswe kwisigatshana (3), kumele ngosuku noma ngaphambi kosuku lamhla- 31 Okthoba ngonyaka welevi, akhokhe ilevi kuncike kwimali eyi- R1 641 281, futhi ibalwa kanje:

(a) Imali yesiseko R6 411; futhi

(b) A x R508; futhi

(c) B x 0,0000164289

lapho-

A = Inani eliphelele labantu ababalulekile abahlinzeka ngamasevisi wezezimali abagunyazwe nguMbhali ofanele uhlanganise nenani eliphelele laba-mmeli abamiswe ngumhlinzeki wamasevisi wezezimali, unciphise abantu

ababalulekile futhi abamiswe njengaba-mammeli, kusuka ngomhla- 31 Agasti ngonyaka welevi

B = Inani eliphelele letshalozimali eliphethwe egameni lamaklayenti mayelana ngokugunyazwa njengomhlinzeki wamasevisi wezezimali ngamhla- 30 Juni ngawo unyaka welevi: Kuncike ekutheni utshalozimali oluphethwe ngaphansi kwezimali zakwamanye amzwe ingahlanganiswa neslinganiso sokushintshwa kwemali esishicilelwe kumaPhephandaba ngalolo suku.

(3) Kuncike kwisigatshana (4), umuntu ogunyazwe ngokwemibandela yesigaba 8 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa njengengongaphansi kweSigaba I, kanye/noma IV ongumhlinzeki wamasevisi wezezimali kuphela maqondana nemikhiqizo yezezimali engaphansi kwezigatshana: Umshwalense wesikhathi eside isigatshana A kanye/noma Izizuzo zamaSosayathi Wobudlelwano, njengoba kuchaziwe esigabeni 1(1) seSinqumo Sezidingo zokuba Ufaneleke futhi Ulungele ukuba Umhlinzeki Ngamasevisi Angokwezimali, 2008, kumele ngosuku noma ngaphambi kosuku lamhla- 31 Okthoba ngonyaka welevi, akhokhe ilevi kuncike kwimali eyi- R1 641 281, futhi ibalwa kanje:

(a) imali yesiseko engama R3 182; futhi

(b) A x R250

lapho-

A = Inani eliphelele labantu ababalulekile abahlinzeka ngamasevisi wezezimali abagunyazwe nguMbhalisi ofanele uhlanganise nenani eliphelele laba-mmeli abamiswe ngumhlinzeki wamasevisi wezezimali, unciphise abantu ababalulekile futhi abamiswe njengaba-mammeli, kusuka ngomhla- 31 Agasti ngonyaka welevi.

(4) Abahlinzeki ngamasevisi wezezimali abaninginingi abagunyaziwe abangaphansi kwenhlangano eyodwa yomthetho ngokuhlanganyela banegunya lokukhokha ilevi eyodwa njengoba kubhekisiwe kwisigatshana (1), (2) noma (3), ngokuhambisana nesimo. Ngezinhlalo zayo inkokhelo, abantu ababalulekile kanye nabammeli bawo amasevisi agunyaziwe ukuhlinzeka ngezimali bathathwa ngokuthi abantu ababalulekile futhi bammeli benhlangano eyodwa egunyaziwe ukuhlinzeka ngamasevisi wezezimali.

(5) Lapho igunya lokusebenza laloyo ohlinzeka ngamasevisi wezezimali limisiwe ngomhla- 30 Agasti 2016, kodwa uMbhalisi ofanele aphakamise ukuhlehlisa emvakwalokho, umhlinzeki wamasevisi ngezezimali ogunyaziwe unesibopho sokukhokha ilevi ebekiwe kungakapheli izinsuku ezingama- 30 ukusukela lapho ukuhlehliswa kwenziwe ngakhona, kuncike kwinani elibekiwe kwisigatshana (1), (2) kanye ne (3) ilevi kufanele ibalwe ngesisekelo sezibalobalo zomhlinzeki ogunyaziwe ngokwamasevisi wezezimali kusukela ngosuku lapho isimiso senziwa ngakhona.

(6) Uma ilevi okukhulunywe ngayo kulesi sigaba ingakhokhiwe, ilayisensi yomhlinzeki ogunyaziwe wamasevisi wezezimali kungase ihoxiswe ngokwesigaba 9 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa.

19. Ilevi exhasa ngokwezimali iHhovisi lika Ombhudi wabaHlinzeki bamaSevisi Wezezimali.

(1) Kuncike kwisigatshana (2), umuntu ogunyazwe ngokwemibandela yesigaba 8 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa njengomhlinzeki wamasevisi wezimali kumele ngosuku noma ngaphambi kosuku lamhla- 31 Okthoba ngonyaka welevi, akhokhe ilevi kuncike kwimali eyi- R256 479, futhi ibalwa kanje

(a) Imali yesiseko R947; futhi

(b) A x R360

lapho-

A = Inani eliphelele labantu ababalulekile abahlinzeka ngamasevisi wezezimali abagunyazwe nguMbhalisi ofanele uhlanganise nenani eliphelele laba-mmeli abamiswe ngumhlinzeki wamasevisi wezezimali, unciphise abantu ababalulekile futhi abamiswe njengaba-mammeli, kusuka ngomhla- 31 Agasti ngonyaka welevi.

(2) Abahlinzeki ngamasevisi wezezimali abaninginingi abagunyaziwe abangaphansi kwenhlangano eyodwa yomthetho ngokuhlanganyela banegunya lokukhokha ilevi eyodwa njengoba kubhekisiwe kwisigatshana (1). Ngezinhliso zayo inkokhelo, abantu ababalulekile kanye nabammeli bawo amasevisi agunyaziwe ukuhlinzeka ngezezimali

bathathwa ngokuthi abantu ababalulekile futhi bammeli benhlangano eyodwa egunyaziwe ukuhlinzeka ngamasevisi wezezimali.

- (3) Uma ilevi okukhulunywe ngayo ngenhla kwesigaba ingakhokhiwe, ilayisensi yomhlinzeki ogunyaziwe wamasevisi wezezimali kungase ihoxiswe ngokwesigaba 9 soMthetho Wezeluleko Ngezimali Nemisebenzi yokuXhumanisa.

20. Ilevi yezohwebelano

- (1) Ilevi, maqondana ne- JSE Limited, ilayisensi yezohwebelano ngokwesigaba 9 soMthetho weMakethe yeZimali, kuyimali eziyi- R15 000.
- (2) Ilevi ebiza R500 000 maqondana nohwebelano olusha olusanda ukuthola ilayisensi, likhokhwa ezinsukwini ezingama-30 lapho isivumelwano sokuthengiselana sithunyelwe.
- (3) Ilevi okubhekiswe kuyo kwisigatshana (1) kumele ikhokhwe kungakadluli umhla- 10 Juni ngawo unyaka welevi.

21. Ilevi yezinhlangano ezikhethekile ezengamela amasheya ngokuhlanganisa ndawonye

- (1) Ilevi, maqondana ne-Strate Limited, enikeziwe ilayisensi ngokwesigaba 29 soMthetho WeMakethe yeZimali kuyimali elingana nezi- R3 600 000
- (2) Ilevi ebiza R500 000 maqondana nezinhlangano ezikhethekile ezengamela amasheya ngokuhlanganisa ndawonye olusanda ukuthola ilayisensi, likhokhwa ezinsukwini ezingama-30 lapho isivumelwano sokuthengiselana sithunyelwe
- (3) Ilevi okukhulunywe ngayo kwisigatshana (1) kufanele ikhokhwe ngaphambi komhla- 10 Juni wonyaka welevi.

22. Ilevi yezimakethe zezimali maqonadana nokuxhashazwa kwezimakethe

- (1) Ilevi eyizi- R20 883 732 yokukhokhela izindleko zokwenza umsebenzi weBhodi kanye neHhovisi Lokuxhashazwa kweziMakethe ngokwemibandela yoMthetho weziMakethe Zezimali, ikhokhwa yi-JSE Limited.
- (2) Ilevi okukhulunywa ngayo kwisigatshana 1(a) ikhokhwa ngezitolimende zamakota amane ibiza- R5 650 000 ikota ngayinye ngaphambi komhla- 10 Juni, 30 Septemba, 31 Desemba ukuya ku-31 Mashi ngonyaka welevi.

(3) Ilevi okukhulunywa ngayo kwisigatshana 1(b) ikhokhwa phakathi kwezinsuku ezingama-30 lapho isivumelwano sokuthengiselana sithunyelwe.

(4) Ngaphezu kwamalevi okukhulunywe ngawo kwisigatshana 1(a) no-1(b), izindleko zomthetho ezakhiwe kwiBhodi maqondana nalezo zinkampani ezihlukumeza umthetho ezimakethe zikhokhwa njalo ngekota ngokwesikoloto, zikhokhelwa ngabahlukumezi abaqondene nakho lokho.

23. Ilevi yama-Enjensi wokulingnisa izikweletu

(1) Ilevi, maqondana nama-ejensi wokulinganisa izikweletu ebhalisiwe ngokwemibandela yesigaba 5 soMthetho wamaSevisi wokuLinganisa Izikweletu kuyimali eyizi- R2 910 000 kanti ikhokhwa ngosuku noma ngaphambi kosuku lamhla- 31 Julayi ngonyaka welevi.

(2) Amalevi okufanele akhokhwe abalwa ngendlela elandelayo:

Ilevi yokukhokhela izindleko zokwenza umsebenzi kaMbahalisi ofanele mayelana noMthetho wamaSevisi wokuLinganisa Izikweletu kuyinani eliyizi- R2 910 000, elehlukaniswa ngokulingana lehlukaniselwa wonke ama-ejensi wokulinganisa izikweletu kusukela ngamhla- 32 uMabasa.

OKUVAMILE

24. Ukukhokhwa kwamalevi

(1) Amalevi nezinzalo (Umangabe zikhona) okukhulunywa ngawo kuleSaziso akhokhwa yiSikhungo sezimali esithintekayo kwiBhodi ngesheke, ngenkokhelo eyenziwa eposoni, i-money order noma ngokudlulisa imali.

(2) Wonke ama- akhawunti anesikhathi eside akweleta azokhokhiswa inzalo ngesilinganiso senzalo encane

25. Isicelo sokuxolelwa ukungakhokhi ilevi

(1) Isicelo sanoma yisiphi isikhungo sezimali ngokunikezwa ngaphansi kwesigaba 15A(4)(a) soMthetho wokuxolelwa ukungakhokhi ilevi okuhlinzekwa kuleSaziso kufanele sibhalwe phansi sithunyelwe kuMphathi Omkhulu, Financial Services Board, P O Box 35655,

Menlo Park, 0102, ngosuku okungenani inyanga eyodwa ngaphambi kosuku lapho ukuxolelwa kufanele kuqale ukusebenza.

- (2) Lesicelo kufanele sibe neminingwane ephelele yesikhungo sezimali, Ukugunyaza kwabantu abasayina isicelo kanye nosuku lapho ukuxolelwa ukungakhokhi ilevi, umangabe kuyanikezwa, kufanele kucale ukusebenza khona, futhi kufanele ukuthi kuqazwe ngokuphelele izizathu zokufakwa kwesicelo.
- (3) Isicelo kufanele siqukethe-
- (a) isiqinisekise sesikhungo sezimali isithintekayo ukuba sihlizwe, ekutholeni isicelo saloluhlobo, Umphathi Omkhulu weBhodi ngokusheisa nganoma yiluphi olunye ulwazi olunzulu noma iminingwane engafunwa yiBhodi mayelana nesikhungo noma isicelo esithintekayo; kanye futhi
- (b) iminingwane yekheli lapho khona isikhungo sizomukela amasevisi weBhodi wanoma yisiphi Isaziso esihlongozwe kusigaba 15A(4)(b)(ii) soMthetho.
- (4) Isaziso okukhulunywe ngaso esigabeni 15A(4)(b)(ii) soMthetho kufanele ukuthi, ngegunya leBhodi kumele sithunyelwe nguMphathi Ophezulu ngeposi ebhalisiwe ekheleni elunikezwe isikhungo sezimali ngokuhambisana nesigatshana (3)(b) esicelweni salo sokuthi ixolelwe ukungakhokhi ilevi.

26. Izinkokhelo ezihlanganisiwe

Kunanoma yimuphi unyaka welevi lapho, umzimba othathwa yiBhodi njengaloyo omele umkhakha wezikhungo zezimali ngokuphelele, ukhokhela amalevi ngokuhlanganisa egameni lomkhakha ngokwesivumelwano esenziwe yilomkhakha wezikhungo zezimali nalowo mzimba, iBhodi lingakwamukela lokho, umangabe inkokhelo yenziwe ngokwemigomo yaleSaziso: Kuncike ekutheni umangabe kukhona nanoma yisiphi esinye izizathu sokukhokha ngokuhlanganisa esingenziwa ngezinsuku zokukhokha ezifanele, zonke izikhungo zezimali ezizimele ezithintekayo zizawuqhubeka nokuba nesibopho sokuzikhokhela, futhi inzalo (umangabe ikhona) yaleyo mali izawubalwa ngokuhambisana nesigaba 24(2).

27. Ukuhoxiswa kwesaziso kanye nokonga

- (1) Ngokwemibandela yesigatshana (2), iSaziso seBhodi 40032 samhlaka- 1 Juni 2016 sihoxisiwe.
- (2) Uma ngosuku lokuqala kokusebenza kwaleSaziso isikhungo sezimali sisengakakhokhi ngokugcwele ilevi kanye nenzalo efanele, njengoba kuphoqeleliwe ngokwemibandela yesaziso okukhulunywa ngayo kusigatshana (1), noma yikuphi ukuhlinzekwa, okuhlanganisa nanoma yikuphi okunye ukuhlinzekwa kwesaziso okuiphathelene nokuhlinzekwa okukhulunywe ngako eqaleni, kuthathwa njengokungafanelekanga ukuba kuhoxiswe maqondana nesikhungo esithintekayo kanye nemali efanele ukukhokhwa ngenxa yesigatshana (1) kuze kube yilapho isikweletu sikhokhelwa ngokugcwele.

28. Isihloko esifinqiwe kanye nokuqala kokusebenza kwaso

LeSaziso sibizwa ngokuthi Isaziso samaLevi weZikhungo Zezimali, 2017, futhi sizocala ukusebenza ngosuku lokushicilelwa kuGazethi kaHulumeni.